

BESTUURSVERSLAG 21429, kalenderjaar 2019

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland

Dit bestuursverslag betreft het verslag van de Vereniging Samenwerkingsverband passend onderwijs Zuid-Kennemerland, nummer 2704.

April 2020

Inhoud

Inhoud	2
1. Algemeen	3
1.1. Kernactiviteit	3
1.2. Missie visie.....	3
1.3. Juridische vorm, structuur en organisatie	4
1.4. Kwaliteitsbeleid	5
1.5. Horizontale verantwoording	6
1.6. Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag	7
1.7. Onderwijsprestaties.....	8
1.8. Afhandeling van klachten	8
1.9. Huisvesting, toegankelijkheid en toelatingsbeleid.....	8
1.10. Duurzaamheid en internationalisering.....	8
1.11. Overzicht verbonden partijen.....	9
2. Financieel	9
2.1. Algemeen.....	9
2.2. Ontwikkeling SO en SBO	12
2.3. Analyse realisatie 2019 t.o.v. begroting 2019	14
2.4. Realisatie 2019 t.o.v. 2018	21
2.5. Toelichting op de balans 2019 t.o.v. 2018.....	21
2.6. Kengetallen 2019 (2018).....	22
2.7. Treasurybeleid	22
2.8. Inkoop en aanbestedingsbeleid.....	22
3. Gang van zaken gedurende het verslagjaar.....	22
3.1. Personeel	22
3.2. Onderwijskundige en onderwijs programmatische zaken	23
3.3. De vereniging	30
3.4. Governance ontwikkelingen (Interne beheersing en toezicht).....	30
3.5. Algemene ledenvergadering/ toezichthouder	32
3.6. Bestuur.....	32
3.7. De ondersteuningsplanraad	32
3.8. Team samenwerkingsverband PO-ZK.....	33
4. Toekomstparagraaf.....	33
4.1. Leerlingaantallen	33
4.2. Personele ontwikkelingen	34
4.3. Financiële prognose.....	35
4.4. Continuïteit van het samenwerkingsverband; risicoanalyse en risicomanagement	35
4.5. Begroting 2020 en meerjarenbegroting.....	38

Bijlagen:

- Zelfevaluatie
- Concept voorstel herijking weerstandsvermogen

1. Algemeen

1.1. Kernactiviteit

Het samenwerkingsverband richt zich op het realiseren van een samenhangend geheel van onderwijsvoorzieningen zowel binnen als tussen de basisscholen en in samenwerking met de scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Het samenwerkingsverband beschikt over alle financiële middelen voor lichte ondersteuning en zware ondersteuning. Het algemene doel en de definitie van passend onderwijs vormt onze maatschappelijke opgave:

“Passend onderwijs betekent voor ons samenwerkingsverband dat wij onderwijs bieden aan iedere leerling passend bij zijn of haar onderwijsbehoefte en mogelijkheden. Het is onze ambitie om binnen het regulier basisonderwijs, en waar nodig in het gespecialiseerd onderwijs, een zodanig gedifferentieerd onderwijsaanbod te creëren dat iedere leerling zich optimaal kan ontwikkelen.”

Het samenwerkingsverband is een netwerkorganisatie. Zij helpt het netwerk van schoolbesturen, scholen en ketenpartners te versterken, maakt verbindingen en helpt daar waar het netwerk niet tot een oplossing komt. Het samenwerkingsverband stimuleert de ontwikkeling van scholen tot professionele organisaties met een eigen schoolconcept en een open relatie tot de omgeving. Het samenwerkingsverband streeft ernaar om de beperkte omvang van het speciaal (basis)onderwijs op verantwoorde wijze te continueren en toekomstbestendig te maken.

1.2. Missie visie

Zeven ambities en doelstellingen staan centraal in de uitvoering van de kernactiviteit. Deze worden toegelicht in het Ondersteuningsplan en vertaald in een jaarlijks activiteitenplan. Dit activiteitenplan wordt jaarlijks geëvalueerd. Deze drie documenten vormen tezamen de basis van ons dagelijks werk.

Ambitie		Doelstelling
1	Goed onderwijs vormt de basis	Het ondersteunen en faciliteren van goed onderwijs op de scholen
2	Passend onderwijs in verbinding met zorg voor jeugd	Goede samenwerking met de zorgpartners realiseren
3	Een dekkend netwerk	Voor iedere leerling in onze regio een plek die past bij zijn of haar onderwijsbehoefte
4	Passend arrangeren	Betrokkenen zelf passend laten arrangeren naar specifieke onderwijsvoorzieningen
5	Ouders in positie	De ondersteuning van ouders realiseren zodat zij een gelijkwaardige stem hebben
6	Verdeling van de ondersteuningsmiddelen	De financiële beheersbaarheid en transparantie bewaken
7	Samenwerkingsverband passend onderwijs Zuid Kennemerland	Een transparante en lerende organisatie zijn

Het samenwerkingsverband beoordeeld haar functioneren aan de hand van kwalitatieve en kwantitatieve data (toegelicht in 1.4).

1.3. Juridische vorm, structuur en organisatie

De juridische vorm van het samenwerkingsverband is een vereniging. De deelnemende besturen vormen de leden van de vereniging. Ieder betrokken bestuur beslist zelf wie afgevaardigd wordt in de Algemene Ledenvergadering.

In 2019 heeft een aantal bestuurswisselingen plaatsgevonden, waardoor de samenstelling van het bestuur in schooljaar 2018-2019 en 2019-2020 verschilt in personen. Maroes Albers is uitvoerend directeur binnen het samenwerkingsverband in beide schooljaren vallend onder het bestuur. Maroes Albers, directeur, heeft geen nevenfuncties.

Leden van het bestuur in schooljaar 2018-2019 zijn:

Voorzitter: John van Veen (Jong Leren)

Penningmeester: Ben Cüsters (Salomo)

Overige leden: Marten Elkerbout (Spaarnesant), Peter Velseboer (St. Bavo) en Irene Jansen (STOPOZ), zij vertegenwoordigen de overige grote schoolbesturen; Yvette Loog (Antoniuschool Aerdenhout) vertegenwoordigt de kleine besturen in de regio; Sander Glas (SEIN) en Remco Prast (Aloysius) vertegenwoordigen het speciaal onderwijs.

Leden van het bestuur in schooljaar 2019-2020 zijn:

Voorzitter: Sytske Feenstra (Jong Leren)

Penningmeester: Ben Cüsters (Salomo)

Overige leden: Marten Elkerbout (Spaarnesant), Peter Velseboer (St. Bavo) en Marlies Harlaar (STOPOZ en Haarlem Schoten), zij vertegenwoordigen de overige grote schoolbesturen; Jose Termond (Josephschool Bloemendaal) vertegenwoordigt de kleine besturen in de regio; Ruth Veldhuijzen van Zanten (SEIN) en Remco Prast (Aloysius) vertegenwoordigen het speciaal onderwijs.

De wettelijke basis voor het SWV is neergelegd in de WPO, m.n. paragraaf 2 artikel 18 - 28. De vereniging heeft in het jaar 2019 20 leden, te weten:

1. Stichting Spaarnesant, Haarlem
2. Bloemendaalse Schoolvereniging, Bloemendaal
3. Salomo; Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs Zuid-Kennemerland, Haarlem
4. Schoolvereniging Aerdenhout-Bentveld, Aerdenhout
5. Stichting Algemeen Bijzonder Onderwijs Heemstede, Heemstede
6. Stichting Jong Leren, Heemstede
7. Stichting Katholiek en Interconfessioneel Onderwijs 'Sint Bavo', Haarlem
8. Stichting R.K. onderwijs Aerdenhout, Aerdenhout
9. Stichting KOPAD, Bloemendaal
10. Stichting Muziekinstituut van de Kathedraal St. Bavo, Haarlem

11. Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zuid-Kennemerland, Haarlem
12. Stichting Katholiek Basisonderwijs Haarlem-Schoten, Haarlem
13. Stichting Basisschool Icarus, Heemstede
14. Stichting Vrije Scholen Ithaka, Haarlem
15. De Haarlemse Montessorischool, Haarlem
16. Stichting Islamitische scholen El Amal, Amsterdam
17. Stichting Lucas Onderwijs, 'De School', Zandvoort
18. Stichting Dunamare Onderwijsgroep, Haarlem
19. Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg, Voorhout
20. Stichting Epilepsie Instellingen Nederland, Cruquius

Per 1-8-2019 is de school vallend onder het bestuur Stichting Dunamare overgenomen door Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg. Stichting Dunamare heeft daardoor geen scholen meer binnen het samenwerkingsverband primair onderwijs. Per 1-1-2020 zijn de schoolbesturen Salomo en Stichting St. Bavo gefuseerd tot het schoolbestuur TWijs. Per 1-1-2020 is Peter Velseboer door het bestuur benoemd als penningmeester.

Adres gegevens:

Vereniging SWV Passend onderwijs Zuid-Kennemerland
gevestigd te Haarlem, KvK 34275874
Schipholpoort 2, 2034 MA Haarlem
Postadres: postbus 4145, 2003 EC Haarlem

1.4. Kwaliteitsbeleid

Er is bij het samenwerkingsverband sprake van interne kwaliteitszorg en externe kwaliteitszorg. Het interne toezichtskader moet antwoord geven op de vraag of de vereniging voldoet aan de gezamenlijke ambities en doelstellingen uit het ondersteuningsplan. Het gaat om input van besturen, directeuren, intern begeleiders, leerkrachten, ouders en stakeholders. De kwaliteit in het samenwerkingsverband hangt mede af van een goede verbinding tussen deze betrokkenen. Zij moeten allen de cultuur bewaken waarin samenwerken voor passend onderwijs als vanzelfsprekend is geïntegreerd in het dagelijks handelen. De Inspectie heeft tijdens haar bezoek aan het samenwerkingsverband in november 2019 haar complimenten uitgesproken voor de kwaliteitscultuur.

Om te kunnen beoordelen of we goed doen wat we beogen organiseren we tegenspraak op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven:

- Evaluatie activiteitenplan
- Evaluatie ouders (van kinderen waarvoor het samenwerkingsverband een TLV heeft afgegeven, procesevaluatie)
- Evaluatie functioneren samenwerkingsverband door scholen
- Gebiedsgesprekken over uitvoering passend onderwijs met directies van alle scholen

- Schriftelijke verantwoording middelen passend onderwijs schoolbesturen
- Intern toezichtskader samenwerkingsverband
- Externe toezichtscommissie samenwerkingsverband PO-ZK
- Ondersteuningsplanraad
- Functioneren medewerkers samenwerkingsverband
- Extern toezicht
- Jaarrekening
- Kengetallen

Deze informatie moet expliciet maken wat de realiteit en de cultuur van de organisatie is. Op basis van de gebiedsgesprekken, schriftelijke verantwoording en evaluatie ouders wordt jaarlijks een zelfevaluatie opgesteld.

Externe toezichtscommissie

De ALV laat zich sinds schooljaar 18-19 adviseren door een externe toezichtscommissie, bestaande uit drie onafhankelijke leden. Het kenmerkt onze lerende organisatie waarin de organisatie bereid is zichzelf voortdurend aan te passen aan de veranderende praktijk. De kwantitatieve input vanuit het dagelijks bestuur en kwalitatieve input vanuit een divers aantal actoren zorgt dat de ALV haar toezichthoudende taak voldoende kan uitvoeren.

De externe kwaliteitszorg wordt uitgevoerd door de onderwijsinspectie volgens het vastgestelde kader. In november 2019 heeft het regulier vierjarig onderzoek naar het door de Inspectie samenwerkingsverband plaatsgevonden. Op het moment dat dit bestuursverslag is opgesteld was het concept onderzoeksrapport nog niet ontvangen.

1.5. Horizontale verantwoording

Het samenwerkingsverband heeft naast de officiële verantwoording aan de leden (schoolbesturen) en het OOGO met de gemeenten te maken met vele stakeholders. Daaronder vallen o.i. ook de directeuren, IB-ers en leerkrachten en ouders van het samenwerkingsverband. Het betreft ook partners waarmee wij samenwerken in bijvoorbeeld de jeugdzorg. De horizontale verantwoording start bij het beschikbaar stellen van het Ondersteuningsplan en het bijhorende activiteitenplan en de evaluatie daarvan. De ALV vraagt de externe toezichtscommissie te kijken vanuit verschillende perspectieven naar het functioneren van het samenwerkingsverband (zie paragraaf 3.4).

Voor de versterking van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp heeft het samenwerkingsverband zich in 2019 aangesloten bij het landelijke programma 'Inspiratieregio's Met Andere Ogen'. Hierbij trekken we samen op met de gemeenten in onze regio en het samenwerkingsverband VO.

OPR

Het samenwerkingsverband heeft een Ondersteuningsplanraad (OPR) waar leerkrachten en ouders zitting hebben. In ons samenwerkingsverband is gekozen voor een ondersteuningsplanraad van

acht leden. De acht leden worden gekozen uit vier samengestelde groepen van besturen. De groepen zijn zo gekozen dat de besturen (< 1200 leerlingen) en het speciaal onderwijs uitdrukkelijk is vertegenwoordigd in de ondersteuningsplanraad. De OPR informeert alle GMR-en van de schoolbesturen en MR-en van de éénpitters. Daarmee krijgen ook (G)MR-leden (ouders en leerkrachten) de ruimte om via de OPR invloed uit te oefenen op de koers van het samenwerkingsverband.

De OPR heeft instemmingsrecht op de vaststelling en wijziging van het ondersteuningsplan. In ons samenwerkingsverband wordt dit ieder jaar gevraagd. De OPR Zuid-Kennemerland PO ziet zijn taak echter breder. De OPR wil vanuit zijn rol een bijdrage leveren aan de realisering van passend onderwijs in de regio Zuid-Kennemerland. Dat wil zeggen dat de OPR erop toe ziet en, waar mogelijk, eraan bijdraagt dat het onderwijs passend is voor leerlingen, ouders en voor het personeel. Dit betekent dat de OPR 3 à 5 keer per jaar bijeenkomt om het vernieuwde ondersteuningsplan en de bijbehorende begroting, activiteitenplan, jaarverslag en thematisch gekozen onderwerpen te bespreken. De vergaderingen van de OPR zijn openbaar.

De OPR heeft een eigen beoordelingskader op basis waarvan vragen gesteld worden aan het samenwerkingsverband over passend onderwijs in de regio en zijn eigen rol evalueert. De OPR kan gebruikmaken van het initiatiefrecht, zoals omschreven in artikel 6 van de WMS. Dit betekent o.a. dat de OPR voorstellen kan doen aan het bevoegd gezag van het samenwerkingsverband.

Adviesgroep

Het samenwerkingsverband heeft daarnaast een adviesgroep ingericht. De adviesgroep is een overleg orgaan zonder officiële bevoegdheid waarmee diverse geledingen (beleidsmedewerkers-directeuren-intern begeleiders) gevraagd en ongevraagd advies geven aan de directeur van het samenwerkingsverband.

1.6. Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

Bij ontslag van medewerkers krijgt de vereniging bij de aanvraag van een werkloosheid-uitkering niet alleen te maken met het UWV, maar ook met het Participatiefonds (PF). Het UWV geeft informatie met betrekking de uitkering door aan het PF. Het PF betaalt de werkloosheidskosten van deze medewerkers en daarmee is het PF verantwoordelijk voor het beheren van de werkloosheids-uitgaven. Dit betekent ook dat de (ex)werkgever van deze medewerkers verantwoording dient af te leggen met betrekking tot het verleende ontslag. Het PF toetst dit ontslag op grond van de zogenaamde 'Instroomtoets'. Indien uit deze toets blijkt dat de werkgever zich voldoende heeft ingespannen en dat het ontslag onvermijdbaar was, dan worden de uitkeringskosten voortvloeiende uit het ontslag ten laste van het PF gebracht. In 2019 is dit niet van toepassing geweest.

1.7. Onderwijsprestaties

Onderwijsprestaties vallen onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. In het dashboard passend onderwijs zijn sinds eind 2019 op schoolniveau de beoordelingen en rapporten van de Inspectie terug te vinden, waardoor het samenwerkingsverband goed zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs. Aan de schoolbesturen wordt een schriftelijke verantwoording gevraagd, waarin gevraagd wordt naar het aantal scholen binnen het bestuur dat onvoldoende kwaliteit biedt op het gebied van passend onderwijs. Wanneer het samenwerkingsverband signalen ontvangt over het disfunctioneren van een school, dan neemt de directeur hierover contact op met het desbetreffende schoolbestuur.

1.8. Afhandeling van klachten

Het samenwerkingsverband zet mediation in wanneer er een verschil van mening ontstaat over de te kiezen oplossing. Wanneer de klacht een onderwerp van het samenwerkingsverband betreft, kunnen ouders en/of school het geschil ook voorleggen aan de landelijke geschillencommissie passend onderwijs. Uitleg over deze routes is te vinden op de website van het samenwerkingsverband. Er is in 2019 geen formele klacht ontvangen.

1.9. Huisvesting, toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Voor het samenwerkingsverband is alleen sprake van de eigen (in)huur van het kantoor. Dit gebouw wordt gehuurd door het schoolbestuur Spaarnesant en onderverhuurd aan het samenwerkingsverband. Ons kantoor is gevestigd op de eerste etage en daarnaast maken wij gebruik van vergaderruimten. De receptie ontvangt alle gasten en heeft zicht op welke personen er binnenkomen. Gasten worden bij de receptie opgehaald door degene die hen heeft genodigd. Het gebouw is rolstoelvriendelijk en er is een lift aanwezig. Het gebouw is beveiligd met een alarm (en achterwacht) en is in de avond afgesloten. Wifi netwerken zijn beveiligd.

Toekomstige ontwikkelingen

Er bestaat een mogelijkheid dat het schoolbestuur Spaarnesant binnen enkele jaren een andere locatie gaat huren. In dat geval is afgesproken dat het samenwerkingsverband meeverhuist en het schoolbestuur Spaarnesant een locatie zoekt waarin dit mogelijk is. Hierover vindt afstemming plaats tussen het schoolbestuur Spaarnesant en het samenwerkingsverband.

1.10. Duurzaamheid en internationalisering

Het samenwerkingsverband draagt bij aan duurzaamheid door het bieden van een fietsplan aan haar medewerkers. Daarnaast gaan wij bewust om met het gebruik van energie, printers etc. De verduurzaming van het kantoorgebouw ligt in handen van de verhuurder, het schoolbestuur Spaarnesant.

De maatschappelijke opdracht en daaruit voortvloeiende activiteiten van het samenwerkingsverband beperken zich tot Nederland. Ook in de toekomst zullen er naar verwachting geen internationale activiteiten plaatsvinden.

1.11. Overzicht verbonden partijen

De vereniging werkt nauw samen met alle eerder genoemde aangesloten schoolbesturen en stakeholders.

2. Financieel

2.1. Algemeen

Dit verslag bevat de cijfers die samenhangen met de uitvoering van activiteiten in de periode januari t/m december 2019.

Het samenwerkingsverband ontvangt van het Rijk een ondersteuningsbudget op basis van het leerlingenaantal (t-1). Over de inzet van de middelen wordt conform wetgeving gemeenschappelijk besloten binnen het samenwerkingsverband. Hierbij moet worden aangetekend dat, in geval meer dan 2% van het aantal leerlingen aan het SBO deelneemt, het samenwerkingsverband in ieder geval verplicht is volgens rekenregels middelen over te hevelen naar de scholen voor het SBO. In ons samenwerkingsverband is daar momenteel geen sprake van. De verwachting is dat dit op de teldatum 1-10-2020 de 2% wordt overschreden. De zware bekostiging (speciaal onderwijs) betreft in 2019 de overheveling van de materiële instandhouding en de personele bekostiging.

Het samenwerkingsverband betaalt direct alle leerlingen uit de regio die in of buiten de regio een speciaal onderwijs school bezoeken. Met andere woorden, de omvang van het deel van het ondersteuningsbudget dat ingezet kan worden voor het basisonderwijs, wordt mede bepaald door de deelname aan het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs.

Het samenwerkingsverband ontvangt ook middelen voor schoolmaatschappelijk werk. In 2019 is dit in overleg met de gemeenten ingezet voor de formatie van CJG Coaches gekoppeld aan de scholen.

Belangrijkste kenmerken van gevoerd financieel beleid 2019:

De belangrijkste kenmerken van de inzet van de middelen zijn:

- Over de inzet van de middelen wordt conform wetgeving gemeenschappelijk besloten.
- Het ondersteuningsbudget bedroeg van januari tot en met juli € 290,- en van augustus tot en met december € 350,- per leerling. Van dit bedrag betalen de scholen de verwijzingen naar het gespecialiseerd onderwijs. Er is een aantal uitzonderingssituaties benoemd in het Ondersteuningsplan waarbij het samenwerkingsverband de kosten van de verwijzing op zich neemt. De verhouding tussen de verwijzingen betaald door het samenwerkingsverband en door de scholen is ongeveer 60% / 40% en in de afgelopen jaren redelijk stabiel.
- Een groot deel van de middelen wordt direct uitbetaald aan scholen om passend onderwijs te kunnen organiseren. Een klein deel wordt bovenschools ingezet voor het bureau, incidentele ondersteuning van leerlingen, projecten, professionalisering en netwerken.

- Het percentage SBO leerlingen onder de 2% is eerst verrekend met de groeibekostiging en de aanvullende bekostiging voor leerlingen op het SBO met een TLV. In ons samenwerkingsverband zit het aantal leerlingen op het SBO onder de 2% in 2019.
- De besturen van het speciaal onderwijs ontvangen bekostiging conform wetgeving en rekenregels voor het totaal aantal leerlingen; deze betaling verloopt niet via het samenwerkingsverband, maar wordt direct uitbetaald aan het speciaal onderwijs. Er is sprake van een groeitelling op 1 februari. De besturen van het speciaal onderwijs ontvangen voor de groei tussen 1 oktober en 1 februari de basis-, de ondersteuningsbekostiging en de bijhorende materiële vergoeding. Deze groeibekostiging loopt via het samenwerkingsverband.

Extra inkomsten 2019-2024:

- De gemeente Haarlem heeft in 2019 een subsidie van € 8.000 aan het project Rekenproblemen en implementatie van ERWD verstrekt. Dit bedrag wordt in 2020 besteed aan het organiseren van een miniconferentie in mei 2020 voor Intern Begeleiders en rekenspecialisten, opgenomen als lastenpost in de begroting 2020. De miniconferentie wordt vanwege het Covid-19 virus digitaal georganiseerd.
- In 2019 heeft Stichting Spaarnesant de door het SWV ontwikkelde 4D tool overgenomen, voor een bedrag van € 42.000.
- Voor de kalenderjaren 2019, 2020, 2021 en 2022 ontvangt het samenwerkingsverband een subsidie van het Ministerie OCW voor het project Versterken van het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. In totaal gaat het om een bedrag van € 473.606. Hier staat een cofinanciering vanuit het samenwerkingsverband tegenover van € 661.894, deels vanuit de DWS plaatsbekostiging.
- De gemeente Zandvoort verstrekt een subsidie aan de ITK van € 40.000 voor de uitvoering van een project rondom anderstaligen op scholen in Zandvoort. Dit valt buiten de begroting van het SWV.

Extra investeringen

Het samenwerkingsverband streeft een rentabiliteit na van 0%, zodat de beschikbare middelen worden geïnvesteerd op de scholen. In 2017 en 2018 is er door onverwachte inkomsten vanuit het Rijk een overschot. Er is in juni 2019 door de ALV besloten het teveel aan eigen vermogen de komende vijf jaren te investeren, met instandhouding van het vastgestelde weerstandsvermogen. De volgende investeringen zijn en worden gedaan:

- Verhoging ondersteuningsbudget voor de scholen naar € 350 per leerling per schooljaar 19-20.
- Project Versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, vierjarig project cofinanciering vanuit subsidieregeling. O.a. indiensttreding van extra onderwijsconsulent, uitbreiding DWS< beschikbaarheid experts voor scholen.
- Project Meerjarenbeleid anderstaligen, vierjarig project. Ieder schooljaar wordt op 12 scholen het onderwijs aan anderstaligen versterkt.

- Bijdrage aan IKC Zuid Kennemerland ontwikkeling, integratie speciaal (basis) onderwijs en jeugdhulp

De totale extra investering in vijf jaar komt overeen met het overschot aan eigen vermogen, met instandhouding van het vastgestelde weerstandvermogen.

In de vastgestelde begroting van 2019 is uitgegaan van een resultaat van € 67.387. Naar aanleiding van het teveel aan eigen vermogen als gevolg van een onverwacht overschot in 2018 zijn aanvullende investeringsvoorstellen goedgekeurd in juni 2019, met de verwachting dat dit zou leiden tot een fors negatief resultaat.

Uiteindelijk groeit het eigen vermogen in 2019 met € 350.700. De begrote investeringen zijn gerealiseerd, op de lastenkant is sprake van een negatief resultaat. Dit wordt met name veroorzaakt door het verhogen van het ondersteuningsbedrag per 1-8-2019. Het budget voor de uitvoeringsorganisatie is niet volledig besteed. Alle activiteiten zijn uitgevoerd, maar tegen lagere kosten.

Samenvatting (pagina 58 jaarrekening):

Inkomsten:	€ 369.569 meer dan begroot (waarvan € 282.230 extra Rijk)
Uitgave aan scholen:	€ 442.896 meer dan begroot
Uitgave uitvoeringsorganisatie:	€ 357.025 minder dan begroot

Omdat er ook in de afgelopen jaren sprake is geweest van een overschot betekent dit een *teveel* aan eigen vermogen op 31-12-2019 van € 1.312.652 (totaal eigen vermogen minus huidig vastgesteld weerstandvermogen van € 425.000). Het samenwerkingsverband streeft een rentabiliteit na van 0%, de rentabiliteit in 2019 is 2,90% (4,74 % in 2018).

Voorgestelde extra investeringen

Voor het overschot van 2019 worden nieuwe investeringsvoorstellen gedaan in de ALV van juni 2020. Deze betreffen:

- Inhuur van 2 à 3 experts op het gebied van gedrag en coaching van startende leerkrachten, schooljaar 20-21 en 21-22, € 150.000. Op termijn wordt deze functie overgenomen door het IKC Kennemerland, die steeds meer een adviserende en coachende functie krijgt voor het regulier onderwijs.
- Project versterken rekenonderwijs; borging van het project rekenproblemen en implementatie ERWD. In dit project kunnen scholen een 'pakket' aanvragen (rekenkist, teamtraining, 10 begeleidingsuren t.b.v. implementatie) om hun rekenonderwijs te verbeteren. Per school kost dit pakket € 2500. Jaarlijks is er plek voor 25 scholen, totaalinvestering over drie kalenderjaren € 187.500.

De totale kosten van voorgestelde investering komen daarmee op: € 337.500. Daarnaast zijn er een aantal begrote posten in 2019 die gefactureerd worden in 2020, waaronder kosten van het project versterken onderwijs aan hoogbegaafden leerlingen en bijdrage ontwikkeling gespecialiseerd

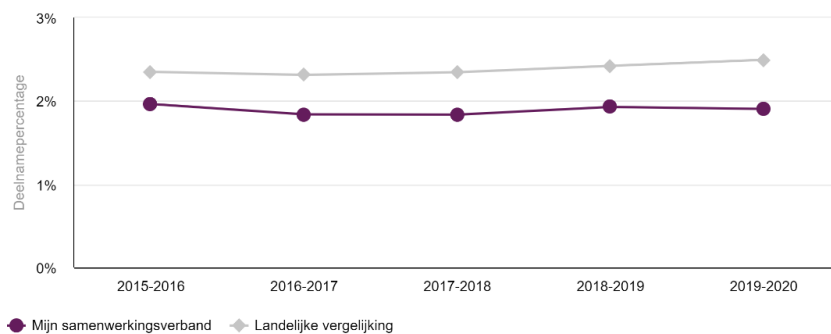
onderwijs. Voor kinderen die vanuit het gespecialiseerd onderwijs doorstromen naar het regulier onderwijs wil het samenwerkingsverband structureel een eenmalig bedrag van € 5.000 geven aan de ontvangende school, als dit niet de originele school was van de leerling of dat de leerling niet eerder op een reguliere basisschool heeft gezeten. Met dit bedrag kan de overstap van de leerling worden ondersteund ('zachte landing'). Deze afspraak geldt vanaf start schooljaar 20-21. Het samenwerkingsverband draagt de kosten hiervan.

2.2. Ontwikkeling SO en SBO

Het aantal SBO leerlingen is gedaald ten opzichte van 1-1-2018, na een lichte stijging in voorgaande jaren. Het deelnemerspercentage blijft op 1-10-2019 onder de 2% waardoor er nog geen extra kosten zijn voor het samenwerkingsverband. Wel komt de telling op 1-2-2020 boven de 2%. Het aantal SO leerlingen is gestegen, de kosten blijven redelijk gelijk omdat het aantal kinderen onder de 8 jaar relatief is afgenomen.

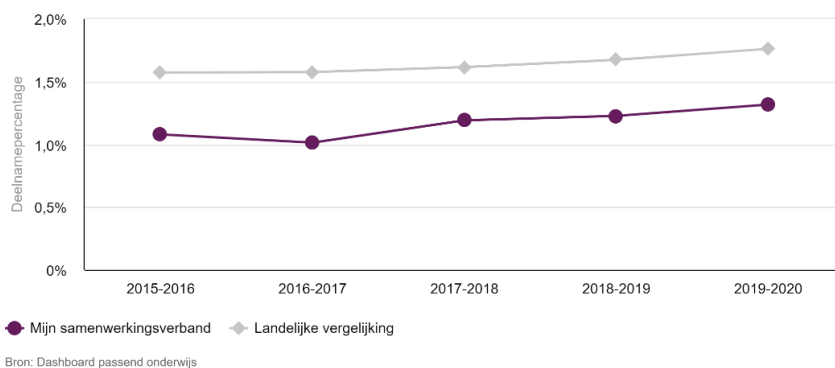
<i>1-10-2019 (1-10-2018) o.b.v. beschikking april</i>	<i>Aantal leerlingen</i>	<i>Deelnemers %</i>
SBO	414 (418)	1,90 % (1,93 %)
SO	287 (266)	1,32 % (1,23 %)

Ontwikkeling deelnamepercentage SBO

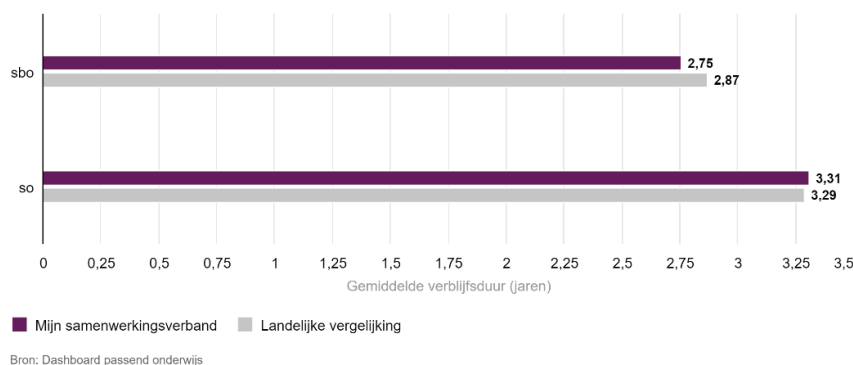
Bron: Dashboard passend onderwijs

Ontwikkeling deelnamepercentage SO cluster 3 en 4

Naast de deelnemerspercentages wordt gekeken naar de gemiddelde verblijfsduur van leerlingen in het SBO en SO. Deze cijfers kunnen ook per school worden gespecificeerd, waardoor te zien is dat het gemiddelde in het SO cluster 3 onderwijs aanzienlijk hoger is dan in het SO cluster 4 onderwijs. Het samenwerkingsverband streeft naar het vergroten van het aantal leerlingen dat vanuit het gespecialiseerd onderwijs doorstroomt naar het regulier onderwijs.

Gemiddelde verblijfsduur SBO en SO op basis van 1-1-2019

Verhouding TLV's door SWV betaald en door scholen

De verhouding tussen de TLV's die door het samenwerkingsverband betaald worden en door de scholen vanuit hun ondersteuningsbudget is stabiel. Het gaat om een verhouding van 60% (SWV) om 40% (scholen). Een deel van de kosten voor het samenwerkingsverband wordt teruggevorderd via grensverkeer. Aanvullende informatie, op basis van telling 1-10-2019;

- Aantal TLV SBO en aantal TLV I betaald door scholen in school 18-19 en schooljaar 19-20 stabiel. In schooljaar 17-18 was er een relatieve stijging in het aantal TLV I dat betaald werd door het samenwerkingsverband.
- Er zijn 37 (34) leerlingen op het SBO met een extra bekostiging (aanvulling tot bedrag TLV I), met name in de A-stroom op het IKC Zuid Kennemerland. Een deel van deze leerlingen komt vanuit een ander SWV en wordt verrekend via grensverkeer.
- Aantal TLV's II stijgt in de afgelopen vier jaren, zowel voor de leeftijd >8 als 8+ jaar. Het gaat tussen 1-10-2016 en 1-10-2019 om een groei van: > 8: van 2 naar 13, 8+ van 15 naar 27. De kosten hiervan zijn voor het samenwerkingsverband. TLV III redelijk stabiel.
- Aantal TLV's I op de BAO is gelijk gebleven op 48. TLV II op BAO: 11, TLV III: 1. Aantal in totaal gestegen binnen te verwachte omvang: de verklaring hiervoor zit hem deels in dat deze TLV

enkele jaren bestaat. De meeste leerlingen waarvoor deze TLV's worden aangevraagd zijn jong.

- Er zitten 68 leerlingen van buiten de regio op een SBO school, waarvan ongeveer 40 leerlingen via grensverkeer worden gerekend en het bij de overige leerlingen een verhuizing betreft. Er zitten meer kinderen van buitenaf op SO, zij krijgen namelijk een TLV van hun eigen SWV.

Voorschoolse TLV's

De voorschoolse TLV's, welke direct betaald worden door het samenwerkingsverband waren in 2017 sterk gestegen en zijn dit jaar weer gedaald:

2016: 37, waarvan TLV I 24

2017: 56, waarvan TLV I 42

2018: 59, waarvan TLV I 39

2019: 40, waarvan TLV I 21

Hierover wordt twee keer per jaar overleg gevoerd vanuit het samenwerkingsverband met de jeugdhulpaanbieders die een voorschoolse TLV mogen aanvragen.

2.3. Analyse realisatie 2019 t.o.v. begroting 2019

In het onderstaand schema staan de verschillen per kostenplaats uitgewerkt. Er is een analyse gemaakt van de belangrijkste verschillen.

Baten

De inkomsten vanuit het Rijk vielen in 2019 hoger uit dan begroot (€ 282.230 hoger). Zowel de inkomsten uit de lichte (€ 100.806 hoger) als de zware ondersteuning (€ 161.023 hoger) vielen hoger uit dan begroot. De inkomsten voor de materiële ondersteuning (licht en zwaar) zijn iets hoger dan begroot en de inkomsten voor schoolmaatschappelijk werk iets lager. De inkomsten voor grensverkeer zijn onvoorspelbaar en dit jaar aanzienlijk hoger dan begroot (€ 39.302.hoger). Daar staat tegenover dat het uitgaand grensverkeer ook hoger uitvalt dan begroot, zie bij overige uitgaven. Daarnaast heeft het samenwerkingsverband in 2019 een tegemoetkoming ontvangen voor de ontwikkeling van de 4Dtool (€ 42.150). In juni is de subsidie voor het project Versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen toegekend, (€ 22.933 in 2019). Dit was bij het opstellen van de begroting nog niet bekend.

Lasten

De totale lasten van het samenwerkingsverband in 2019 vallen hoger uit dan begroot, € 99.596 hoger. Dit is met name het gevolg van de extra investeringen waartoe is besloten in juni 2019 (zie 2.1).

Overdrachten

Door de verhoging van het ondersteuningsbedrag per leerling hebben de reguliere scholen

€ 330.447 meer ontvangen dan begroot. De hogere uitgaven voor ondersteuning van SO leerlingen (€ 137.173 meer) heeft te maken met de indexering vanuit het Rijk op de tarieven en een groei in het aantal leerlingen op het SO. Een klein deel van deze kosten wordt gecompenseerd door de lagere uitkering van ondersteuningsbedragen aan scholen, omdat zij een deel van de verwijzingen zelf betalen. De groeiregeling SBO is net als in 2018 fors hoger (€ 66.760 hoger) uitgevallen, verrekend met het teveel ontvangen bedrag voor SBO > 2% (€ 24.575 verrekend). Het aantal TLV's I op het SBO valt lager uit dat begroot (€ 46.453 lager).

De post TLV op de basisschool wordt op T uitgekeerd en is derhalve minder voorspelbaar. Een stijging van het aantal TLV's op de basisschool betekent dat er meer kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte op de basisschool kunnen blijven. In 2019 is deze kostenpost goed ingeschat.

Op de kostenplaats 'overdracht' is in totaal € 456.478 meer uitgegeven dan begroot. De verwachting was dan ook dat er in 2019 een fors negatief resultaat zou optreden. Dat dit niet heeft plaatsgevonden heeft te maken met de extra inkomsten, maar ook met de veel lagere kosten van de uitvoeringsorganisatie en management en organisaties; bij elkaar is er op deze kostenplaatsen €381.502 minder uitgegeven dan begroot. Alle voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd, tegen lagere kosten.

Management en organisatie

De personeelskosten zijn iets hoger dan begroot (€ 7.881 hoger). Dit heeft te maken met het aanstellen van een nieuwe onderwijsconsulent per 1-10-2019 (zie extra investeringen 2.1). Het totaal aantal fte van het managementteam is gelijk gebleven, het totaal aantal fte consulenten gestegen. Deze consulent is aangesteld vanwege het project versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen en de kosten hiervan worden door de verstrekte subsidie gedekt. Het besteedde budget aan scholing valt € 16.948 lager uit, dit komt omdat een groot deel van de scholingskosten in schooljaar 18-19 is geboekt in 2018. De vergoeding voor de OPR leden is begroot op basis van een volledige bezetting en aanwezigheid van alle leden bij alle vergaderingen. Hier is in 2019 geen sprake van, waardoor het er € 1.950 minder is besteed.

Uitvoeringsorganisatie SWV

In 2019 zijn de uitgaven aan de projecten minder dan verwacht (€ 57.809 minder). Dit wordt grotendeels verklaard doordat op de post overige projecten veel minder is uitgegeven dan begroot (€ 47.364) dan begroot. Dit is in de meerjarenbegroting 20-24 reeds aangepast.

De bijdrage vanuit het samenwerkingsverband aan de ontwikkeling van het gespecialiseerd onderwijs is voor een deel in 2018 gefactureerd en geboekt en voor een deel niet gefactureerd. Er is afgesproken dat het niet gefactureerde deel (€ 25.000) alsnog in 2020 wordt uitgekeerd.

Vanaf schooljaar 2017-2018 heeft het bestuur besloten dat de Internationale Taalklas (ITK) meer middelen krijgt vanuit het samenwerkingsverband. Dit zijn garantstellingen met vaste maximale bedragen voor de instandhouding van de 8+ klas (€ 25.000) en voor de leerlingen niet gefinancierd vanuit het Ministerie van OCW (€ 60.000). Hierover zijn hernieuwde afspraken vastgelegd in november 2019.

Het samenwerkingsverband ondersteunt leerlingen die uitvallen in het onderwijs, om welke reden dan ook. Dit vraagt om maatwerk en vaak een combinatie van onderwijs en zorg. Om snel en op maat te kunnen handelen reserveert het samenwerkingsverband een 'vangnet', welke gemaximeerd is in 2019 op € 80.000. Scholen kunnen hier via hun bestuur aanspraak op doen bij het samenwerkingsverband. In 2019 zijn er op deze post wel uitgaven geweest, maar ook inkomsten vanuit de gemeente Heemstede die bijdraagt aan de intensieve ondersteuning van een leerling. De kosten van de ondersteuning van deze leerling zijn gemaakt in 2018, de gemeente heeft in 2019 de bijdrage overgemaakt. Hierdoor ontstaat er een negatief resultaat op deze post in 2019. Omdat in de afgelopen jaren de aanspraak op het vangnet is verminderd en de scholen steeds meer ondersteuningsmiddelen ontvangen is het bedrag in de komende begrotingsjaren gemaximeerd op € 40.000.

Het bestuur organiseerde in 2019 gebiedsgesprekken ter vervanging van het Event in voorgaande jaren, onderdeel van de kwaliteitszorg. In schooljaar 19-20 is voor de organisatie van veel activiteiten gebruik gemaakt van de beschikbare expertise binnen het samenwerkingsverband. Dit is een beleidsmatige keuze geweest, met als doel de beschikbare expertise meer bekendheid te geven bij reguliere scholen. Hierdoor zijn de kosten lager uitgevallen (€ 26.870 lager) omdat normaliter gebruik wordt gemaakt van meer externe sprekers.

De kosten voor vormgeving en drukwerk zijn € 3.976 hoger dan begroot. Dit is te verklaren doordat het samenwerkingsverband een getekende film heeft laten maken en een Prezi over het Ondersteuningsplan. In eerste instantie is dit voor 2020 begroot, maar de uitvoering is eerder afgerond dan verwacht. De kosten voor de website zijn te laag begroot, dit is in de begroting 20-24 aangepast.

Op de post innovatiebudget zijn geen kosten geboekt. De verwachting was dat dit bedrag nodig was om een deel van het verwachte negatieve resultaat als gevolg van de extra investering op te vangen.

Overige uitgaven

Het uitgaand grensverkeer valt € 29.946 hoger dan begroot. Opmerking daarbij is dat wij vanuit twee samenwerkingsverbanden facturen hebben gekregen van eerdere schooljaren, omdat zij achterliepen in de administratie. Het schooldeelrugzakken valt iets lager uit dat begroot (€ 5.327 lager) en wordt in 2020 voor de laatste maal uitgekeerd.

Conclusie:

Dit boekjaar is er een positief resultaat van € 350.700. Dit resultaat is het gevolg van hogere inkomsten. De uitgaven, de investeringen in het onderwijs, zijn hoger dan begroot. Het eigen vermogen is hiermee veel hoger geworden dan het vastgestelde weerstandsvermogen. Derhalve wordt in juni 2020 een nieuw investeringsvoorstel gedaan aan de ALV, waarop de begroting 21-25 wordt aangepast.

		Begroting 2019	Begroting t/m december	Realisatie t/m December	verschil
BATEN					
I	Rijksbijdragen				
1	lichte ondersteuning personeel	€ 3.693.153	€ 3.693.153	3.791.764	98.612
2	lichte ondersteuning materieel	€ 161.964	€ 161.964	164.158	2.194
	sub	€ 3.855.116	€ 3.855.116	3.955.922	100.806
3	zware ondersteuning personeel	€ 7.760.023	€ 7.760.023	7.967.301	207.278
	correctie i.v.m. verevening -/-	€ -791.961	€ -791.961	-847.047	-55.086
4	zware ondersteuning materieel	€ 682.962	€ 682.962	692.523	9.561
	correctie i.v.m. verevening -/-	€ -48.667	€ -48.667	-49.397	-730
	sub	€ 7.602.357	€ 7.602.357	7.763.380	161.023
5	impuls schoolmaatschappelijk werk	€ 107.880	€ 107.880	105.349	-2.532
	Bekosting hoog begaafden	€ -	€ -	22.933	22.933
	totaal rijksbijdragen	€ 11.565.354	€ 11.565.354	11.847.584	282.230
II	Overige baten				
1	inkomend grensverkeer sbo	€ 60.000	€ 60.000	99.302	39.302
2	rentebaten	€ -	€ -	0	0
3	inkomende middelen HDT	€ 50.000	€ 50.000	50.000	0
4	detachering consultants	€ 3.200	€ 3.200	0	-3.200
5	overige baten inzake HDT	€ 50.000	€ 50.000	50.000	0
	Uwv	€ -	€ -	13.340	13.340
	VF premiedifferentiatie	€ -	€ -	9.086	9.086
	Bijdrage 4D tool			42.150	42.150
	totaal overige baten	€ 163.200	€ 163.200	263.878	100.678
			€ -		
	totaal baten	€ 11.728.554	€ 11.728.554	12.111.462	382.908

LASTEN

I overdrachten

regulier onderwijs

per leerling

1	ondersteuningsbedrag bao	€	-	€	4.883.722	€	4.883.722	5.214.169	330.447
2	TLV op BAO	€	-	€	660.000	€	660.000	653.126	-6.874
	sub	€	5.543.722	€	5.543.722		5.867.296		323.574

speciaal basisonderwijs

3	overdracht >2% op basis van 1 oktober	€	-	€	-		-24.576		-24.576
4	peildatum 1 februari / groeibekostiging SBO	€	25.000	€	25.000		91.760		66.760
5	extra TLV op SBO	€	256.000	€	256.000		209.547		-46.453
	sub	€	281.000	€	281.000		276.731		-4.269

speciaal onderwijs

6	reguliere overdracht personeel	€	2.901.110	€	2.901.110		3.021.917		120.807
7	reguliere overdracht materieel	€	239.170	€	239.170		253.007		13.837
8	peildatum 1 februari / groeibekostiging SO	€	320.000	€	320.000		322.529		2.529
	sub	€	3.460.280	€	3.460.280		3.597.453		137.173

sub

€	9.285.002	€	9.285.002		9.741.480		456.478
---	-----------	---	-----------	--	-----------	--	---------

II management & organisatie

1	Personeelskosten	€	780.400	€	780.400		788.281		7.881
2	Reiskosten eigen personeel	€	1.000	€	1.000		1.045		45
3	Representatie eigen personeel (WKR)	€	4.000	€	4.000		2.204		-1.796
4	Scholingsbudget eigen personeel	€	25.000	€	25.000		8.052		-16.948
5	Huisvestingskosten	€	60.000	€	60.000		58.416		-1.584
6	ICT / telefonie kosten	€	7.400	€	7.400		11.516		4.116
7	Bureaunkosten	€	6.600	€	6.600		8.159		1.559
8	Financiële administratie extern	€	12.000	€	12.000		11.184		-816
9	Accountscontrole	€	3.250	€	3.250		5.000		1.750
10	Vergaderkosten	€	1.200	€	1.200		932		-268

11	Externe ondersteuning bestuur	€	20.000	€	20.000	12.514	-7.486	
12	Vergoeding OPR	€	4.000	€	4.000	2.050	-1.950	
13	Representatie extern	€	2.850	€	2.850	1.684	-1.166	
14	Overige kosten management en organisatie	€	2.000	€	2.000	6.102	4.102	
sub		€	929.700	#	€ 929.700	#	917.139	-12.561

III uitvoeringsorganisatie swv

1	Projecten	€	542.322	€	542.322	484.513	-57.809		
2	Ontwikkeling gespecialiseerd onderwijs	€	45.000	€	45.000	1.073	-43.927		
3	Bijdrage ITK	€	60.000	€	60.000	60.000	0		
4	Bijdrage 8+ klas	€	25.000	€	25.000	25.000	0		
5	Maximale ruimte vangnetconstructie	€	80.000	€	80.000	-1.112	-81.112		
6	Impuls onderwijs jeugdhulp	€	75.000	€	75.000	66.350	-8.650		
7	Inzet expertise gespecialiseerd onderwijs op bao	€	307.000	€	307.000	298.745	-8.255		
8	Organisatie activiteiten	€	70.000	€	70.000	43.130	-26.870		
9	Vormgeving en drukwerk	€	5.000	€	5.000	10.048	5.048		
10	Website / webapplicatie	€	2.000	€	2.000	5.976	3.976		
11	Innovatiebudget	€	150.000	€	150.000	0	-150.000		
12	Overige kosten uitvoeringsorganisatie	€	2.000	€	2.000	659	-1.341		
		€	1.363.322	#	€	1.363.322	#	994.381	-368.941

IV overige uitgaven

1	Uitgaand grensverkeer SBO	€	30.000	€	30.000	59.946	29.946
2	Schooldeel rugzakken	€	53.143	€	53.143	47.816	-5.327
		€	83.143	€	83.143	107.762	24.619

€ -

totaal lasten

€	11.661.167	#	€ 11.661.167	11.760.763	99.596
---	------------	---	--------------	------------	--------

RESULTAAT

baten	€	11.728.554	€	11.728.554	12.111.462	382.908
lasten	€	11.661.167	€	11.661.167	11.760.763	99.596
resultaat	€	67.387	€	67.387	350.700	283.313

2.4. Realisatie 2019 t.o.v. 2018

De begroting van 2018 liet een verwacht resultaat zien van - € 16.213 met een gerealiseerd resultaat van € 537.016.

De begroting van 2019 liet een verwacht resultaat zien van € 67.387 met een gerealiseerd resultaat van € 350.700

Het bedrag richting de basisscholen is in 2019 fors verder toegenomen t.o.v. 2018. Door de verevening en indexering van de inkomsten kan het samenwerkingsverband het ondersteuningsbudget per leerling laten stijgen. De verwachting is dat dit bedrag in de komende vijf jaar stabiel blijft of licht stijgt. De verhouding tussen de TLV's die door het samenwerkingsverband betaald worden en door de scholen vanuit hun ondersteuningsbudget is stabiel. In de afgelopen drie jaren is de verhouding circa 60% (SWV) om 40% (scholen). De kosten voor het samenwerkingsverband blijven in 2019 ten opzichte van 2018 stabiel.

In 2019 is het aantal leerlingen met een TLV op de basisschool verder gestegen (in totaal 12 nieuwe TLV op BAO afgegeven in 2019. In totaal keert het samenwerkingsverband op 31-12-2019 59 TLV's op de BAO uit. Ook groeit het aantal leerlingen met een aanvullende TLV op het SBO licht. De voorschoolse TLV's, direct betaald door het samenwerkingsverband, zijn dit jaar juist lager dan in 2018.

In 2019 zijn de personele kosten toegenomen ten opzichte van de gerealiseerde kosten in 2018. Dit heeft te maken met het aanstellen van een nieuwe onderwijsconsulent, stijging in salariskosten algemeen en de stijging van de salariskosten als gevolg van de wijzigingen in de cao primair onderwijs.

2.5. Toelichting op de balans 2019 t.o.v. 2018

De materiële vaste activa is met € 1.786 afgenomen vanwege afschrijvingskosten. Er zijn in 2019 geen investeringen gedaan boven de vastgestelde grens van € 1.500. De vorderingen per balansdatum zijn € 22.813 hoger dan op 31-12-2018. De liquide middelen zijn met € 328.704 toegenomen, doordat er in 2019 minder is uitgegeven dan aan inkomsten werd ontvangen. Dit is ook zichtbaar in het eigen vermogen. Het eigen vermogen is gestegen door een positief resultaat van € 350.700. De personeelsvoorziening is iets afgenomen (€ 2.042 afgenomen). De kortlopende schulden 2019 zijn t.o.v. 2018 met € 1.073 gestegen. Dit betreft met name de subsidie vanuit het Ministerie van OCW voor het project Versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Overige kortlopende schulden zijn sterk gedaald. Overlopende passiva waarin betalingen staan die betrekking hebben op 2018 maar betaald zijn in 2019 zijn licht gedaald ten opzichte van 2018. In 2019 is het saldo van belastingen, (pensioen)premies in vergelijking met 2018 per 31-12-2018 iets hoger.

2.6. Kengetallen 2019 (2018)

Rentabiliteit: 2,90% (4,74 %)	(Saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten (incl. fin. baten) * 100%)
Weerstandsvermogen 14,66 (12,59)	(Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksbijdragen * 100%)
Eigen vermogen	€ 1.312.652, (849.936)
Vastgesteld weerstandsvermogen	€ 425.000,-

2.7. Treasurybeleid

De vereniging hanteert een treasurystatuut dat voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed. De Vereniging heeft, overeenkomstig het treasurystatuut, een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van een spaarrekening bij de huisbankier, die voldoet aan een minimale single A-rating. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar. Dit beleid is in 2019 niet veranderd. De interne verantwoording over treasury-activiteiten vindt plaats door de directeur middels periodieke managementrapportages. Externe verantwoording vindt plaats door middel van het bestuursverslag.

2.8. Inkoop en aanbestedingsbeleid

Bij het inkopen en aanbesteden door de overheid worden publieke gelden aangewend. Hierop rust de verantwoordelijkheid deze gelden op een rechtmatige, efficiënte en integere wijze te besteden. De richtlijnen gelden voor alle publiekrechtelijke instellingen. Dit zijn bedrijven en instellingen waarin de overheid grote invloed heeft, bijvoorbeeld wanneer de overheid die instelling (mede-) financiert. Ook de samenwerkingsverbanden passend onderwijs vallen hieronder. Op grond hiervan is het wenselijk om over een helder en eenduidig inkoop- en aanbestedingsbeleid te beschikken dat hierop aansluit.

De daadwerkelijke inkoopuitgaven van het Samenwerkingsverband zijn beperkt omdat conform het Ondersteuningsplan zoveel mogelijk van de ontvangen bekostiging overgedragen wordt aan de deelnemende schoolbesturen. In dit document is het inkoop- en aanbestedingsbeleid van het Samenwerkingsverband PO-ZK weergegeven. Het beleid geeft aan wat de kaders zijn en op welke manier wij leveringen, diensten en werken inkopen.

3. Gang van zaken gedurende het verslagjaar

3.1. Personeel

In 2019 is er één nieuw personeelslid aangenomen in de functie van onderwijsconsulent. Zij is gestart op 1-10-2019. Bij de werving van de nieuwe onderwijsconsulent is een benoemingsadviescommissie samengesteld waarin de directeur van het samenwerkingsverband, twee consulenten, een

schooldirecteur en een intern begeleider hebben plaatsgenomen. Er zijn geen personeelsleden weggegaan en er hebben geen uitbreidingen of verminderingen in contracturen plaatsgevonden. In 2019 is het personeelsbeleidsplan, inclusief functieomschrijvingen en functiewaarderingen herijkt. Dit is besproken en geaccordeerd door de MR van het samenwerkingsverband.

3.2. Onderwijskundige en onderwijs programmatische zaken

De activiteiten zijn opgenomen in het activiteitenplan 2018-2019 en het activiteitenplan 2019-2020. Aan het einde van ieder schooljaar wordt het activiteitenplan geëvalueerd. De activiteitenplannen en de evaluatie vindt u op onze website (menu over PO-ZK).

De belangrijkste aandachtspunten in het activiteitenplan van 2019 waren:

- Inhoudelijke bijeenkomsten voor directie, IB en leerkrachten
- Positionering van het speciaal (basis) onderwijs, ontwikkeling IKC Zuid Kennemerland
- Versterken samenwerking met gemeenten op beleids- en managementniveau; traject inspiratieregio's Met Andere Ogen, uitvoering Impulstraject onderwijs jeugdhulp i.s.m. Centra voor Jeugd en Gezin
- Uitvoering en monitoring DWS, aanvraag subsidie voor uitvoering project Versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen (subsidie toegekend in juni 2019)
- Uitvoering project High Dosage Tutoring en project rekenproblemen en implementatie ERWD
- Uitvoering project meerjarenbeleid nieuwkomers
- Uitvoering project en Masterclass interventiemethode gedrag
- Versterken beschikbare expertise voor reguliere basisscholen (project expertisepool)
- Versterken kwaliteitszorg; gebiedsgesprekken, inrichten externe toezichtscommissie
- Interne teamontwikkeling en professionalisering organisatie
- Inspectiebezoek

Naast de lopende vaste agenda van het samenwerkingsverband zijn de aandachtspunten in de komende jaren de voorzieningen in het speciaal onderwijs/speciaal basis onderwijs. De ambitie om te komen tot voorzieningen waarin onderwijs en jeugdhulp versmolten zijn brengt allerlei vraagstukken met zich mee.

In 2019 heeft met name de ontwikkeling van het IKC Zuid Kennemerland aandacht gehad. De vorming van het IKC Zuid Kennemerland (IKC: Integraal Kind Centrum) speelt een cruciale rol in een toekomstbestendig gespecialiseerd onderwijs. Het IKC Zuid-Kennemerland is een combinatie van het speciaal basisonderwijs, het speciaal onderwijs cluster 4 en jeugdhulppartners. Deze samenwerking zorgt ervoor dat het IKC leerlingen beter en meer in samenhang kan ondersteunen. Het IKC kan een mix maken van onderwijs, begeleiding, ondersteuning en opvang. Ouders, leerkrachten, jeugdhulp en overige betrokkenen uit het netwerk rondom de leerling trekken gezamenlijk op; gericht op zowel kind als gezin.

IKC Zuid Kennemerland bevindt zich inmiddels in een gevorderd stadium van samenwerking. Per locatie is één onderwijsstichting verantwoordelijk voor de inhoud (kwaliteit van het onderwijs), het personeel, de financiën en de voorzieningen. In 2019 is heeft hierover de bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden. Op dit moment heeft het IKC Zuid Kennemerland twee operationele locaties: IKC locatie Focus en IKC locatie Schalkwijk. De derde locatie wordt in deze toekomstvisie gevormd in Haarlem Noord.

Om onderwijs en jeugdhulp efficiënt te financieren maakt men idealiter de overstap van financiering op kindniveau naar volumebekostiging. Hierbij wordt jaarlijks een totaalbedrag bepaald voor het instandhouding van de voorziening in plaats van een bedrag te koppelen aan ieder geplaatste leerling. Dit vraagt een andere manier van bekostiging vanuit het samenwerkingsverband, waarbij het streven is de huidige financieringssystematiek in stand te houden; de manier waarop een reguliere school een plek in het gespecialiseerd onderwijs in kan kopen blijft gelijk. Het samenwerkingsverband heeft eind 2019 voorbereidende gesprekken gevoerd om de eerste stappen richting volumebekostiging te realiseren in de komende jaren.

Reflectie op de resultaten van het afgelopen jaar

Het samenwerkingsverband benut vele bronnen, zie paragraaf 1.4 en 1.5, om te beoordelen of het doet wat goed is en of we de gestelde ambities en doelstellingen behalen. Drie van deze bronnen vormen de basis voor de jaarlijkse zelfevaluatie, die terug te vinden is als bijlage. In onderstaand schema wordt kort neergezet hoe het samenwerkingsverband terugblijkt op de behaalde resultaten per doelstelling.

Overall kijken wij tevreden terug op onze inzet van het afgelopen jaar. De beoogde activiteiten zijn gerealiseerd en hebben hun bijdrage geleverd aan het behalen van de doelstellingen.

	Doelstelling	Reflectievragen	Reflectie op behaalde resultaten door SWV
1	Het ondersteunen en faciliteren van goed onderwijs op de scholen	• Organiseert het SWV een kwalitatief professionaliseringsaanbod voor de scholen? • Is de deelname aan het professionaliseringsaanbod voldoende en evenredig verdeeld onder de schoolbesturen? • Hebben de schoolbesturen zicht op de kwaliteit van passend onderwijs op hun scholen? • Heeft het samenwerkingsverband zicht op het aantal scholen dat onvoldoende passend onderwijs kan bieden en het ingezette beleid? • Zijn scholen tevreden over de ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband?	Er is gewerkt aan de versterking van het onderwijs in brede zin, middels verschillende projecten en het professionaliseringsaanbod. Vanaf schooljaar 19-20 is er extra ingezet op het versterken van het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, anderstalige leerlingen en leerlingen met rekenproblemen. Daarnaast is er middels de masterclass Ik + Jij=Wij ingezet op het vergroten van de vaardigheden van leerkrachten (via het trainen van IB-ers en gedragsspecialisten) binnen de scholen. In meerdere evaluaties komt naar voren dat de scholen het aanbod aan scholing en de ondersteuning van consultants als waardevol ervaren. Het samenwerkingsverband biedt een breed scala aan trainingen, coaching- en ontwikkelingstrajecten waarvan scholen gebruik maken. Het overzicht geeft een redelijk evenwichtig beeld. Het samenwerkingsverband constateert dat de SWV professionaliseringsbijeenkomsten minder goed bezocht zijn dit jaar. Er zijn relatief veel 'no shows' zonder afmelding. Bij afmelding (of achteraf bij navraag) wordt vaak aangegeven dat hij/zij voor de klas moest staan vanwege ziekte/vervangings. Uitzondering hierop zijn de bijeenkomsten die georganiseerd worden vanuit het project 'versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen'. De adviesgroep van het samenwerkingsverband bevestigt het beeld dat dit niet te maken heeft met de inhoud van de bijeenkomsten, maar een gevolg is van het lerarentekort. De schriftelijke verantwoording geeft aan dat schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van het (passend) onderwijs op hun scholen. Die kwaliteit groeit. Ook zijn de scholen die de kwaliteit moeten verbeteren en het beleid daarop in beeld bij zowel de schoolbesturen als het samenwerkingsverband. Signalen bij het samenwerkingsverband over het disfunctioneren van individuele scholen worden door de directeur van het samenwerkingsverband besproken met het schoolbestuur.

	Doelstelling	Reflectievragen	Reflectie op behaalde resultaten door SWV
2	Goede samenwerking met de zorgpartners realiseren	• Zijn samenwerkingspartners tevreden over de samenwerking met het samenwerkingsverband? • Zijn overlegstructuren ingericht? • Zorgt de samenwerking met zorgpartners voor concrete afspraken die voor de uitvoerende organisaties tot verbetering leiden?	De verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp verbetert met kleine stappen, maar vraagt blijvende inzet en aandacht. In het rapport van de externe toezichtscommissie van mei 2019 wordt aangegeven dat samenwerkingspartners tevreden zijn over de samenwerking, dit bevestigt het beeld van het samenwerkingsverband. Het project versterken kernteams speelt hierin een essentiële rol. Een extra impuls biedt het programma Met Andere Ogen, waarin de samenwerkingsverbanden samen met gemeenten en kernteampartners toewerken naar een 'jeugdondersteuningsplan'. Dit jeugdondersteuningsplan moet ervoor zorgen dat de uitvoeringsorganisaties minder belemmeringen en onduidelijkheden ervaren in de samenwerking. Daarnaast stoomt het project impuls onderwijs-jeugdhulp door met een nieuwe naam; versterken kernteams. Er is een stuurgroep kernteams ingericht, met de ambitie om tot een sterke verantwoordelijkheidsketen te komen. De bestaande overlegstructuur is hierdoor gewijzigd en versterkt. Er wordt OOGO gevoerd met de wethouders jeugd en onderwijs van alle gemeenten, tweemaal per jaar. Dit OOGO wordt ambtelijk voorbereidt met de gemeenteambtenaren in het Platform Jeugd. Op managementniveau vindt afstemming plaats in de Stuurgroep kernteams. De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is ook zichtbaar in de ontwikkeling van het gespecialiseerd onderwijs. De ontwikkeling van het IKC Zuid Kennemerland en de eerste stappen binnen het cluster 3 onderwijs. Dit zijn complexe processen die de komende jaren veel aandacht vragen, mede vanuit het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband heeft dit jaar de eerste stap genomen richting volumebekostiging van het gespecialiseerd onderwijs.

	Doelstelling	Reflectievragen	Reflectie op behaalde resultaten door SWV
3	Voor iedere leerling in onze regio een plek die past bij zijn of haar onderwijsbehoefte	• Kunnen scholen voldoen aan hun zorgplicht? Is het SWV daarbij ondersteunend? • Hoe ontwikkelt het aantal thuiszitters zich? • Hebben we alle (dreigende) thuiszitters in beeld? Krijgen zij binnen drie maanden een passend aanbod? • Signaleren wij 'gaten' in het dekkende netwerk? Zo ja, wordt hier beleid op ingezet?	Het aantal thuiszitters is stabiel, rond de 7-8 thuiszitters op peildatum. Het lukt ons om voor alle leerlingen die om welke reden dan ook tijdelijk niet naar school kunnen een plek te organiseren. Deze leerlingen zijn in beeld en krijgen een passend aanbod binnen drie maanden. Niet altijd lukt dat zo goed of snel als wenselijk; soms omdat er sprake is van wachtlijsten, soms omdat school en ouders een andere visie hebben op wat nodig is. Daar waar het moeizaam gaat hebben scholen, schoolbestuur en samenwerkingsverband goed contact in het zoeken naar oplossingen. We werken hierin nauw samen met de gemeenten, CJG's en jeugdzorg. We merken dat er druk staat op de inzet van jeugdhulpmiddelen en dat de scheidslijn tussen passend onderwijs en jeugdhulp soms onduidelijk is. Soms is er 'gedoe' over de regievraag en wie moet betalen. Als scholen en kernteampartners er niet uitkomen wordt opgeschaald naar managementniveau. Tot nu toe vinden we dan altijd een oplossing. Onze reguliere scholen kunnen veel zelf, zij bieden een breed scala aan onderwijs voor verschillende onderwijsbehoeften. Zowel besturen als scholen zien de kwaliteit hiervan groeien. Dit jaar is er opnieuw geïnvesteerd in het versterken van de expertise rondom de basisscholen heen (de expertiseschil). Er is in oktober een grote netwerkbijeenkomst georganiseerd waarop alle beschikbare expertise zich presenteerde en in maart zijn er schoolbezoeken gehouden. Van de mogelijkheid op een (gespecialiseerde) school te bezoeken is echter weinig gebruik gemaakt. De beschikbare expertise vanuit IKC Zuid Kennemerland en SBO scholen is nog niet optimaal. Het samenwerkingsverband wil het IKC Zuid Kennemerland op basis van een plan van aanpak en de inzet van een projectleider hiervoor beter faciliteren. Over de beschikbare expertise vanuit het cluster 3 onderwijs is het samenwerkingsverband tevreden. Binnen het samenwerkingsverband signaleren wij voor twee groepen een behoefte aan aanbod: de hoogbegaafde leerlingen met aanvullende problematiek en de leerlingen

Doelstelling		Reflectievragen	Reflectie op behaalde resultaten door SWV
			met een laag IQ en gedragsproblematiek. Voor beide groepen zijn beleidslijnen in wording.
4	Betrokkenen zelf passend laten arrangeren naar specifieke onderwijsvoorzieningen	• Werkt de triade zoals afgesproken? • Zijn scholen en ouders tevreden over de systematiek? • Zijn de overdrachtsmomenten tussen voorschool en PO en PO en VO goed gefaciliteerd?	Het fysieke bijeenkomen van de triade en het bespreken van de terugplaatsingsmogelijkheden komen nog steeds weinig tot stand. Ouders zijn echter over het algemeen niet ontevreden over het proces. De TLV's worden mede ondertekend door een tweede deskundige in opdracht van de Inspectie. Sommige ouders vinden dit van meerwaarde, sommige ouders vinden zien het als bureaucratische handeling. De Inspectie heeft in het nagesprek van haar 4JO bezoek aangegeven dat zij twee verbeteringen wil zien: de ondertekening van de tweede deskundige is niet altijd correct gedaan en ouders tekenen de TLV voor gezien en kunnen alsnog bezwaar maken. Na het definitieve rapport van de Inspectie zullen wij hier aanpassingen op maken in de TLV formulieren. De Kleine eigen wijzer is opgenomen in het JGZ dossier, zodat alle beschikbare informatie over de voorschoolse periode met toestemming van ouders eenvoudig naar de school kan worden overgedragen via een app. Het samenwerkingsverband is in nog in overleg met de JGZ over de ouders die minder digitaal vaardig zijn en/of de Nederlandse taal niet spreken. De Eigenwijzer is per 2019 vast onderdeel geworden van de warme overdracht tussen de PO en VO school.
5	De ondersteuning van ouders realiseren zodat zij een gelijkwaardige stem hebben.	• Zorgt de triade voor een gelijkwaardige rol van school en ouders in de besluitvorming? • Geeft het samenwerkingsverband ouders duidelijke informatie? • Biedt het SWV ondersteuning aan scholen bij situaties waarin de relatie verstoord is?	Uit de evaluatie met ouders blijkt dat de meeste ouders zich betrokken hebben gevoeld bij de besluitvorming over de overstap van hun kind naar een andere school. De meest ouders zijn tevreden over hoe dit verlopen is en over de nieuwe school van hun kind. Bij het onderwijsloket komen situaties langs waarbij de school en ouders vastlopen. Dat zijn de uitzonderingen, de meeste triades werken naar tevredenheid. Toch blijft het goed om met elkaar in gesprek te gaan over hoe je omgaat met situaties waarin het spannend wordt. Als samenwerkingsverband hebben wij dit schooljaar meerdere

Doelstelling		Reflectievragen	Reflectie op behaalde resultaten door SWV
		Biedt het SWV scholen een professionaliseringaanbod op het gebied van oudercommunicatie?	trainingen aangeboden die over dit thema gaan, o.a. de training Beschermjassen en de opfriscursus Samenwerken onder Spanning.. Begrip hebben voor elkaars perspectieven, fase van verwerking en karakter. We pakken als samenwerkingsverband hierin onze rol en blijven dit doen in het komende schooljaar. Het onderwijsloket is een vraagbaak voor zowel de school als ouders. Zowel ouders als scholen geven positieve feedback over het functioneren van het onderwijsloket; zij voelen zich gesteund. Naast het onderwijsloket is er informatie te vinden op onze website. De informatie voor ouders vinden we op dit moment nog niet voldoende van kwaliteit. Dit is een actiepunt in het schooljaar 20-21.
6	De financiële beheersbaarheid en transparantie bewaken	- Heeft het samenwerkingsverband voldoende zicht op de financiële ontwikkelingen, risico's en prognoses? - Zijn interne processen helder en overdraagbaar?	Het samenwerkingsverband kan goed sturen op inkomsten en uitgaven. Het samenwerkingsverband wordt ondersteund door een externe controller, die meekijkt met het financiële beleid. In september en mei krijgt het bestuur een Managementrapportage aangereikt en in mei wordt op basis van de beschikking en het jaarverslag een uitgebreide toelichting gegeven op de financiële stand van zaken. De interne processen zijn grotendeels helder, maar niet goed vastgelegd op papier. Dit maakt het bureau van het samenwerkingsverband kwetsbaar. In 2019 is gestart met het vastleggen van interne processen, in 2020 zal hiervan een document worden opgesteld.
7	Een transparante en lerende organisatie zijn	- Zorgt het samenwerkingsverband voor kennisverspreiding en stimuleert zij kennisuitwisseling? - Deelt het samenwerkingsverband haar resultaten?	In alle projecten die het samenwerkingsverband uitvoert is aandacht voor borging en de verspreiding van opgedane resultaten aan alle scholen binnen ons samenwerkingsverband. Daarnaast stimuleert het samenwerkingsverband op verschillende manieren kennisuitwisseling tussen scholen; bijvoorbeeld middels de intervisiegroepen, gebiedsgesprekken en IB netwerken. Het Ondersteuningsplan is in 2019 vertaald in een film en een Prezi, waardoor de inhoud beter kan worden gedeeld met ouders en scholen. Daarnaast staan alle definitieve beleidsdocumenten en OPR notulen op onze website.

3.3. De vereniging

Het samenwerkingsverband kiest voor een verenigingsmodel vanwege het grote aantal van 20 (per 1-8-2019 aantal is 19) schoolbesturen dat is aangesloten. Vanwege de omvang is het niet werkbaar wanneer alle partijen in het bestuur plaatsnemen. In de vereniging zijn alle schoolbesturen aangesloten via het lidmaatschap van de vereniging. Alle besturen hebben op deze wijze via de algemene ledenvergadering invloed op de koers van het samenwerkingsverband.

3.4. Governance ontwikkelingen (Interne beheersing en toezicht)

Het SWV Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland heeft gekozen voor de vereniging als rechtsvorm. Inherent aan dit bestuursmodel, zeker in de wijze waarop dit thans in de statuten is uitgewerkt, is dat de Algemene ledenvergadering (ALV) hierin een toezichthoudende taak heeft ten opzichte van het bestuur. Hiermee voldoet de Vereniging de Wet Goed Onderwijs, Goed Bestuur en de code goed bestuur van de PO-raad (2014).

Voor goed toezicht is het van belang dat de interne toezichthouder onafhankelijk van het bestuur moet kunnen functioneren en dus bij voorkeur een andere samenstelling moet hebben. In elk governance model is dat een leidend uitgangspunt. In het geval van ons SWV is sprake van een vereniging, waarvan alle deelnemende schoolbesturen lid zijn (en dus vertegenwoordigd in de ALV, het toezichthoudende orgaan) en een deel van deze schoolbesturen het dagelijks bestuur vormen.

Om de ALV haar toezichthoudende taak goed te laten uitvoeren is, heeft de ALV model van overwegend bezwaar. Dit betekent dat ieder bestuur overwegend bezwaar kan maken tegen een ontwikkeling van het samenwerkingsverband. Verder is er een actief toezichtskader waarbij zowel (financiële) kengetallen en de verhalen uit het veld beide een duidelijke plek rol spelen in het toezicht. Het intern toezichtskader moet antwoord geven of de vereniging voldoet aan de gezamenlijke doelstellingen uit het ondersteuningsplan. Om te kunnen beoordelen of we goed doen wat we beogen organiseren we tegenspraak op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven.

In 2019 is de kwaliteitszorg versterkt met drie elementen (besluit ALV december 2018):

- Gebiedsgesprekken (vervanging van Event dat voorheen werd georganiseerd)
- Schriftelijke verantwoording door schoolbesturen
- Inrichting externe toezichtscommissie samenwerkingsverband PO-ZK (pilotperiode 2 schooljaren)

Gebiedsgesprekken

Als samenwerkingsverband kiezen wij voor narratieve verantwoording in plaats van uitgebreide schriftelijke verantwoording per school, om zo de administratieve last voor scholen en

schoolbesturen te beperken. Dit past bij de visie van waaruit wij werken. Tijd en geld moet naar de ondersteuning van leerlingen gaan. Middels gebiedsgesprekken leggen de scholen jaarlijks narratieve verantwoording af over hun inzet voor passend onderwijs. Met elkaar in gesprek en van elkaar leren: Hoe doen wij passend onderwijs; ieder voor zich en samen? Wat kunnen wij aan elkaar hebben en van elkaar leren? Deze gesprekken worden gevoerd met een groep scholen die in eenzelfde gebied liggen en onder leiding van een externe gespreksleider. De gesprekken worden vertaald naar een 'zelfevaluatie', die als bijlage is toegevoegd aan het bestuursverslag.

Schriftelijke verantwoording schoolbesturen

Jaarlijks verantwoorden de schoolbesturen zich over de ontvangen passend onderwijs middelen vanuit het samenwerkingsverband aan de hand van een vast format. De vragen in dit format gaan over de gestelde doelen en het bereikte resultaat. Wij stimuleren schoolbesturen om de antwoorden ook op te nemen in het eigen jaarverslag. Het daagt de schoolbesturen uit om in gesprek te gaan met hun scholen en Raad van Toezicht en GMR over de gewenste kwaliteit van passend onderwijs. Het geeft het samenwerkingsverband zicht op hoe de schoolbesturen de middelen verdelen, met welke resultaten en hoe zij daarop sturen.

Toezichtcommissie samenwerkingsverband PO-ZK

De algemene ledenvergadering van het samenwerkingsverband heeft besloten dat vanaf schooljaar 2018-2019 voor een proefperiode van twee jaar gewerkt gaat worden met een 'toezichtcommissie'. De toezichtcommissie bestaat uit drie onafhankelijke externe leden en wordt secretariael ondersteund door het samenwerkingsverband. De toezichtcommissie biedt een onafhankelijke blik op het functioneren van het samenwerkingsverband, als input voor de algemene ledenvergadering waar het formele interne toezicht is belegd. We versterken daarmee de bestaande functionele scheiding tussen het uitvoerende en toezichthoudende bestuur.

De toezichtcommissie kijkt op basis van een toezichtskader vanuit verschillende perspectieven naar het functioneren van het samenwerkingsverband:

- vanuit de leerling
- vanuit de samenleving
- vanuit de samenwerking tussen de schoolbesturen
- vanuit de samenwerking met externe stakeholders

Voor al deze perspectieven is de kernvraag of het samenwerkingsverband meerwaarde biedt.

De toezichtcommissie van het samenwerkingsverband wordt gevraagd één keer per jaar een adviesrapportage aan te leveren. Zij kan hiervoor relevante documenten inzien en gesprekken voeren. De werkwijze wordt door de toezichtcommissie ingevuld in samenspraak met de directeur van het samenwerkingsverband. De adviesrapportage is input voor de ALV, die het ondersteuningsplan en activiteitenplan goedkeurt. Daarnaast wordt de adviesrapportage door de directeur besproken met de ondersteuningsplanraad, de adviesgroep en het samenwerkingsverband team.

Herstelopdracht Onderwijsinspectie

Ondanks de versterking van het Intern toezicht in 2019 heeft de Onderwijsinspectie in haar vierjarig onderzoek, november 2019, beoordeeld dat het intern toezicht en het bestuur onvoldoende gescheiden zijn in de huidige praktijk en het samenwerkingsverband een herstelopdracht gegeven. In 2020 beslist het samenwerkingsverband over de wijze waarop aan deze herstelopdracht wordt voldaan.

3.5. Algemene ledenvergadering/ toezichthouder

Het toezicht is georganiseerd via het verenigingsmodel en in handen van de Algemene Leden Vergadering, waarin alle leden vertegenwoordigd zijn. De algemene vergadering, de toezichthouder, heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de gang van zaken binnen de vereniging, een en ander met het oog op de belangen van de vereniging. De taken en bevoegdheden zijn statutair vastgelegd (artikel 10). De algemene vergadering kan het bestuur gevraagd en ongevraagd adviseren en werkt vanuit het toezichtskader. De algemene ledenvergadering komt minimaal twee keer per jaar bijeen. In de algemene vergadering legt het bestuur ter goedkeuring voor:

- a. het ondersteuningsplan;
- b. het jaarverslag over de gang van zaken in de vereniging en over het gevoerde beleid alsmede de balans en de staat van baten en lasten, voorzien van een toelichting;
- c. de jaarlijkse begroting en de meerjarenbegroting.

In 2019 zijn er twee algemene ledenvergaderingen geweest. Tijdens de ALV van 19 juni is de jaarrekening 2018 en Ondersteuningsplan 19-23 vastgesteld. Daarnaast zijn o.a. de evaluatie van het activiteitenplan 18-19, de zelfevaluatie, het rapport van de externe toezichtsc commissie en het activiteitenplan 19-20 besproken. Op 11 december heeft de ALV o.a. de begroting voor 2020 en de Meerjarenbegroting vastgesteld.

3.6. Bestuur

Het bestuur kwam in 2019 zeven keer bijeen. Naast de jaarlijkse besluitvorming over activiteiten, financiën en verslaggeving werd er ook uitgebreid gesproken over de ontwikkelingen rond passend onderwijs, IKC-vorming, Onderwijsinspectie en de aansluiting onderwijs-jeugdhulp en landelijke ontwikkelingen. In 2019 zijn er wisselingen geweest in de samenstelling van het bestuur, zie 1.3

3.7. De ondersteuningsplanraad

De ondersteuningsplanraad is vier maal bij elkaar gekomen in 2019 en heeft communicatie verzorgd naar de GMR en MR-en van de scholen binnen het samenwerkingsverband. Zij hebben in 2019 ingestemd met het ondersteuningsplan 2019-2023. In 2019 zijn er verschillende wisselingen geweest in de samenstelling van de OPR en is er een nieuwe voorzitter gekozen.

3.8. Team samenwerkingsverband PO-ZK

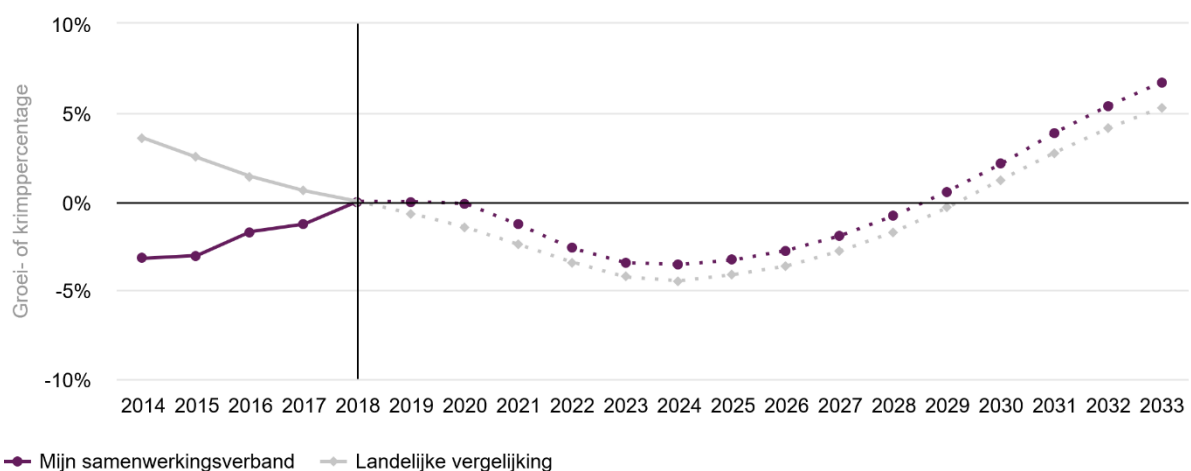
De teamleden van het samenwerkingsverband zijn zeven keer bij elkaar geweest. De SWV-projecten, interne organisatie, passend onderwijs en de netwerken hebben veel aandacht gekregen. In 2019 is er met iedere medewerker een functioneringsgesprek en voortgangsgesprek gevoerd. Het beoordelingsformulier voor scholen is in juni 2019 gebruikt voor de evaluatie van schooljaar 18-19, de planning van het schooljaar 19-20 en de voortgangsgesprekken met de medewerkers in het najaar. Naast de reguliere team overleggen zijn er vier studiedagen georganiseerd voor het team, waarvan twee samen met het SWV VO. Aanvullend hierop is er een training georganiseerd rondom internationale communicatie.

4. Toekomstparagraaf

4.1. Leerlingaantallen

Het is de verwachting dat tot 2023 de leerlingaantallen in deze regio in het primair onderwijs stabiel blijven tot licht groeien. Dit is ongelijk verdeeld over de verschillende gemeentes. In sommige gemeentes is er duidelijk sprake een dalende trend. In de gemeente Haarlem is er sprake van veel nieuwbouw en toename van het aantal expats.

In het landelijk dashboard passend onderwijs worden leerlingeprognoses gegeven. Onderstaande prognosegrafiek is gebaseerd op de prognoses die door DUO worden gepubliceerd en houden onder andere rekening met de bevolkingsgroei en de referentieraming van OCW. Er wordt geen rekening gehouden met individueel beleid van scholen of samenwerkingsverbanden. De prognosegrafiek laat een daling van het aantal leerlingen zien vanaf 2021. Gezien de regionale ontwikkelingen (nieuwbouw en groei aantal expats) is in de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een leerling groei van 0,75 % per jaar.

Bron: Dashboard passend onderwijs

Prognose SWV PO-ZK

	Bao	SBO	SO	Totaal
01-10-2012	20.143	493	243	20.879
01-10-2013	20.326	459	238	21.023
01-10-2014	20.586	422	233	21.241
01-10-2015	20.626	413	227	21.266
01-10-2016	20.926	392	213	21.534
01-10-2017	21.015	393	255	21.663
01-10-2018	21.264	418	266	21.948
01-10-2019	21.380	414	287	22.081
01-10-2020	21.540	420	280	22.240
01-10-2021	21.702	420	280	22.402
01-10-2022	21.886	420	280	22.566
01-10-2023	22.730	420	280	22.030

4.2. Personele ontwikkelingen

Het totaal aantal fte vanaf schooljaar 2019-2020 t/m schooljaar 2022-2023 stijgt met 0,8 fte vanuit de subsidie rondom het project versterken onderwijs aan begaafde leerlingen. Na afloop van dit project gaat één medewerker met pensioen en komen we weer uit op de huidige formatie. In 2020 vertrekt een medewerker met een formatieomvang van 0,47 fte, en gaat een medewerker 0,1 fte minder werken. Dit wordt naar verwachting vervangen door een nieuwe medewerker met een formatieomvang van 0,6 fte. Er zijn twee medewerkers die voor 0,2 fte van hun aanstelling gebruik maken van verlof. Het samenwerkingsverband wil in de toekomst niet krimpen en niet groeien in aantal fte.

31-12	Realisatie	2020	2021	2022	2023
	2019				
Personele bezetting in FTE	9,15	9,18	9,18	9,18	8,38
Management directie	1	1	1	1	1
Aantal medewerkers	14	14	14	14	13

4.3. Financiële prognose

Activa	Realisatie 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022	Prognose 31-12-2023	Prognose 31-12-2024
Materiële vaste activa	1.014	8.000	5.500	3.000	9.000	6.500
Totaal vlottende activa	2.167.294	1.056.666	837.751	755.801	645.441	647.872
Totaal activa	2.168.308	1.064.666	843.251	758.801	654.441	654.372

Passiva	Realisatie 31-12-2019	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 1-1-2022	Prognose 1-1-2022
Algemene reserve	1.386.953	948.135	726.720	642.270	537.910	537.841
Bestemmingsreserve publiek						
Totaal eigen vermogen	1.737.702	948.135	726.720	642.270	537.910	537.841
Voorzieningen	20.444	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100
Kortlopende schulden	410.161	98.431	98.431	98.431	98.431	98.431
Totaal passiva	2.168.308	1.064.666	843.251	758.801	654.441	654.372

Toelichting meerjarenbalans

De meerjarenbalans laat zien dat het eigen vermogen vanaf 2020 sterk daalt. De daling wordt veroorzaakt door extra investeringen vanuit het streven om het overschot aan eigen vermogen te besteden aan het versterken van het onderwijs.

4.4. Continuïteit van het samenwerkingsverband; risicoanalyse en risicomanagement

Het weerstandsvermogen is het vermogen om de risico's het hoofd te bieden, zonder dat de realisatie van de doelstellingen uit het ondersteuningsplan in gevaar komen. Het noodzakelijke weerstandsvermogen is op basis van een eerdere risicoinschatting vastgesteld op € 425.000,-. Dit komt overeen met circa 4% van de rijksbijdrage in 2019. De meeste betalingen in het samenwerkingsverband gaan via de t-1 regeling. Dit betekent dat het samenwerkingsverband zowel aan de inkomsten kant als aan de uitgaven kant nauwkeurig kan begroten. Aan enkele posten zijn voor het samenwerkingsverband wel financiële risico's verbonden, te weten personeel, TLV op de basisschool, groeiregeling SO en SBO. Voor jubilea en duurzame inzetbaarheid wordt een voorziening opgenomen. Het weerstandsvermogen is bepaald aan de hand van een gerichte risicobepaling op groei van SO-SBO, verevening, personele risico's, uitbetaling op t. Daarnaast is bij het vaststellen van het weerstandsvermogen rekening gehouden ten aanzien van onverwachte personele risico's.

In 2020 wordt het weerstandsvermogen herijkt middels een nieuwe risico- en risicomanagementanalyse. Het conceptvoorstel met daarin de risicoanalyse en risicomanagement is bijgevoegd als bijlage. De besluitvorming hierover vindt plaats in de ALV van juni 2020.

Risico's voor het samenwerkingsverband

De risico's van het samenwerkingsverband zijn van een andere orde dan van een schoolbestuur. Zo is er geen sprake van de exploitatie van gebouwen en zijn de werkgeversrisico's door het relatief kleine aantal personeelsleden evenmin vergelijkbaar met die van een schoolbestuur. Het samenwerkingsverband geeft zelf geen onderwijs, is primair een faciliterende organisatie, die schoolbesturen in staat stelt om passend onderwijs te verzorgen.

Ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de exploitatie, zoals de ontwikkeling van leerlingenaantallen (bepalend voor de baten) en deelname aan het speciaal (basis) onderwijs (bepalend voor een deel van de verplichte lasten) zijn redelijk te voorspellen op basis van de afgelopen jaren zichtbaar geworden trends en de ontwikkeling met betrekking tot de toelaatbaarheid. Groei of krimp, zowel van het regulier onderwijs als van speciale voorzieningen, kunnen dan ook grotendeels ondervangen worden in de meerjarenbegroting. Uitgaven aan speciale voorzieningen en de ondersteuningsmiddelen voor het regulier onderwijs vormen een communicerend vat: indien in de toekomst de kosten aan speciale voorzieningen zouden stijgen, kunnen de middelen voor ondersteuning in het regulier onderwijs worden beperkt. De risico's m.b.t. (te) hoge verplichte uitgaven aan speciale voorzieningen zijn zelfs wettelijk bij schoolbesturen belegd, door de regel dat indien de verplichte afdrachten aan het speciaal onderwijs het totale budget zware ondersteuning overschrijden, de aan het samenwerkingsverband deelnemende schoolbesturen navenant worden gekort op de eigen lumpsum.

De belangrijkste risico's voor het samenwerkingsverband zitten in de kwaliteit van uitvoering van passend onderwijs. De kwaliteit van de te realiseren ondersteuning wordt bepaald door de scholen en hun besturen. Risico's als het niet realiseren van een afdoende niveau van ondersteuning moeten gemanaged worden in overleg met de schoolbesturen.

Uiteraard zijn er ook risico's die zich moeten vertalen in het weerstandsvermogen. Naast de personele bezetting en dus enige werkgeversrisico's, is er sprake van werkprocessen die bij onzorgvuldige afhandeling tot schaderisico's kunnen leiden en daarnaast kan er sprake zijn van specifieke veranderingen of beleidsintenties die risico's met zich meebrengen.

Management financiële risico's

Ter beheersing en controle van deze financiële risico's worden in mei en september managementrapportages opgesteld en besproken in het bestuur van het samenwerkingsverband. Daarnaast heeft het samenwerkingsverband op ieder moment zicht op de actuele uitputting in het ICT systeem van Groenendijk. Het bestuur en de directeur van het samenwerkingsverband laten zich ondersteunen door een externe controller. De directeur en de directiesecretaresse nemen minimaal eenmaal per maand de financiële stand van zaken door.

Het aantal TLV's dat wordt afgegeven op de basisschool en de groeiregeling SO en SBO wordt bijgehouden om trends en prognoses te kunnen maken en beleid te kunnen maken. In de

bestuursvergadering van mei wordt een financieel overzicht besproken naar aanleiding van de beschikking vanuit het Ministerie voor het volgende schooljaar, de Jaarrekening, de MARAP en de ontwikkelingen in de TLV's.

Voor personele risico's zijn voorzieningen getroffen en verzekeringen afgesloten. Daarnaast zorgt een goed personeelsbeleid voor vermindering van dit risico.

Impact landelijke ontwikkelingen

Ontwikkelingen op landelijk niveau kunnen van invloed zijn op de financiële situatie van het samenwerkingsverband. We volgen deze ontwikkelingen en anticiperen hierop als nodig. Bijvoorbeeld de gevolgen van de cao onderhandelingen/akkoord op onze loonkosten, jaarlijks worden de geprognosticeerde loonkosten in de meerjarenbegroting herijkt. Daarnaast kan de landelijke Evaluatie passend onderwijs, gepland voorjaar 2020, aanpassingen vragen die financiële consequenties hebben. De herstelopdracht vanuit de Onderwijsinspectie rondom Intern toezicht kan een extra kostenpost met zich meebrengen.

Het lerarentekort en de (ervaren) werkdruk zorgt ervoor dat wij als samenwerkingsverband niet meer activiteiten en projecten kunnen uitvoeren dan het 'veld' aankan. Daarnaast houden wij rekening met een lichte toename van het aantal leerlingen op het SBO en SO als gevolg van het lerarentekort. Ten slotte zien wij een toename in het aantal leerlingen dat gevlucht is uit hun thuisland en kinderen van expats die geen nederlands spreken. De oudere leerlingen gaan naar de Internationale Taalklas, mede gefinancierd door het samenwerkingsverband. Jonge leerlingen worden opgevangen op een reguliere school, de komende jaren investeren wij in het vergroten van de expertise hierop.

4.5 Begroting 2020 en meerjarenbegroting

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
BATEN					
I Rijksbijdragen					
1 lichte ondersteuning personeel	€ 3.807.421	€ 3.835.977	€ 3.864.746	€ 3.893.732	€ 3.922.935
2 lichte ondersteuning materieel	€ 167.627	€ 168.884	€ 170.151	€ 171.427	€ 172.713
sub	€ 3.975.048	€ 4.004.861	€ 4.034.897	€ 4.065.159	€ 4.095.648
3 zware ondersteuning personeel	€ 7.990.523	€ 8.050.452	€ 8.110.831	€ 8.171.662	€ 8.232.949
correctie i.v.m. verevening -/-	€ -314.829	€ -	€ -	€ -	€ -
4 zware ondersteuning materieel	€ 707.150	€ 712.454	€ 717.797	€ 723.181	€ 728.605
correctie i.v.m. verevening -/-	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
sub	€ 8.382.844	€ 8.762.906	€ 8.828.628	€ 8.894.843	€ 8.961.554
5 impuls schoolmaatschappelijk werk	€ 94.044	€ 91.693	€ 89.401	€ 87.166	€ 84.987
totaal rijksbijdragen	€ 12.451.936	€ 12.859.460	€ 12.952.926	€ 13.047.168	€ 13.142.188
II Overige baten					
1 inkomend grensverkeer sbo	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
2 rentebaten	-	-	-	-	-
3 inkomende middelen HDT	€ 50.000	€ 50.000	-	-	-
4 Inkomende middelen subsidie HB	€ 118.400	€ 118.400	€ 118.400	-	-
5 overige baten	-	-	-	-	-
totaal overige baten	€ 238.400	€ 238.400	€ 188.400	€ 70.000	€ 70.000
totaal baten	€ 12.690.336	€ 13.097.860	€ 13.141.326	€ 13.117.168	€ 13.212.188

LASTEN

I Overdrachten

Regulier onderwijs

per leerling

1	ondersteuningsbedrag bao	€	5.877.035	€	6.172.006	€	6.178.000	€	6.178.000	€	6.178.000
2	TLV op BAO	€	675.000	€	675.000	€	685.000	€	690.000	€	700.000
sub		€	6.552.035	€	6.847.006	€	6.863.000	€	6.868.000	€	6.878.000

Speciaal basisonderwijs

3	overdracht >2% op basis van 1 oktober	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-
4	peildatum 1 februari / groeibekostiging SBO	€	85.000	€	85.000	€	85.000	€	85.000	€	85.000
5	extra TLV op SBO	€	260.000	€	260.000	€	260.000	€	260.000	€	260.000
sub		€	345.000	€	345.000	€	345.000	€	345.000	€	345.000

Speciaal onderwijs

6	reguliere overdracht personeel	€	3.199.632	€	3.200.000	€	3.200.000	€	3.200.000	€	3.200.000
7	reguliere overdracht materieel	€	276.285	€	280.000	€	280.000	€	280.000	€	280.000
8	peildatum 1 februari / groeibekostiging SO	€	340.000	€	340.000	€	340.000	€	340.000	€	340.000
sub		€	3.815.917	€	3.820.000	€	3.820.000	€	3.820.000	€	3.820.000

sub		€	10.712.952	€	11.012.006	€	11.028.000	€	11.033.000	€	11.043.000
-----	--	---	-------------------	---	-------------------	---	-------------------	---	-------------------	---	-------------------

II Management & organisatie

1	Personeelskosten	€	847.531	€	859.319	€	867.326	€	845.578	€	811.169
2	Reiskosten eigen personeel	€	1.250	€	1.250	€	1.250	€	1.250	€	1.250
3	Representatie eigen personeel (WKR)	€	4.000	€	4.000	€	4.000	€	4.000	€	4.000
4	Scholingsbudget eigen personeel	€	25.000	€	25.000	€	25.000	€	25.000	€	25.000
5	Huisvestingskosten	€	62.500	€	65.000	€	67.500	€	70.000	€	70.000
6	ICT / telefonie kosten	€	7.400	€	7.400	€	7.400	€	7.400	€	7.400
7	Bureaunkosten	€	6.600	€	6.600	€	6.600	€	6.600	€	6.600
8	Financiële administratie extern	€	12.000	€	12.000	€	12.000	€	12.000	€	12.000
9	Accountscontrole	€	4.000	€	4.000	€	4.000	€	4.000	€	4.000

10 Vergaderkosten	€	1.200	€	1.200	€	1.200	€	1.200	€	1.200
11 Externe ondersteuning bestuur	€	16.500	€	16.500	€	16.500	€	16.500	€	16.500
12 Vergoeding OPR	€	4.000	€	4.000	€	4.000	€	4.000	€	4.000
13 Representatie extern	€	2.500	€	2.500	€	2.500	€	2.500	€	2.500
14 Overige kosten management en organisatie	€	2.000	€	2.000	€	2.000	€	2.000	€	2.000
sub	€	996.481	€	1.010.769	€	1.021.276	€	1.002.028	€	967.619
III Uitvoeringsorganisatie swv										
1 Projecten	€	717.133	€	620.000	€	500.000	€	500.000	€	500.000
			€		€		€		€	
2 Ontwikkeling gespecialiseerd onderwijs	€	55.000	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Garanstelling leerlingen ITK	€	60.000	€	60.000	€	60.000	€	60.000	€	60.000
4 Garantstelling Kopklas ITK	€	25.000	€	25.000	€	25.000	€	25.000	€	25.000
5 Maximale ruimte vangnetconstructie	€	40.000	€	40.000	€	40.000	€	40.000	€	40.000
6 Versterken onderwijs jeugdhulp	€	80.000	€	80.000	€	80.000	€	80.000	€	80.000
Inzet expertise gespecialiseerd onderwijs op										
7 bao	€	307.000	€	350.000	€	350.000	€	350.000	€	350.000
8 Organisatie activiteiten	€	70.000	€	70.000	€	70.000	€	70.000	€	70.000
9 Vormgeving en drukwerk	€	5.000	€	5.000	€	5.000	€	5.000	€	5.000
10 Website / webapplicatie	€	4.500	€	4.500	€	4.500	€	4.500	€	4.500
	€		€		€					
11 Innovatiebudget	-	-	-	-	-	-	€	10.000	€	25.000
12 Overige kosten uitvoeringsorganisatie	€	2.000	€	2.000	€	2.000	€	2.000	€	2.000
	€	1.365.633	€	1.256.500	€	1.136.500	€	1.146.500	€	1.161.500
IV Overige uitgaven										
1 Uitgaand grensverkeer SBO	€	40.000	€	40.000	€	40.000	€	40.000	€	40.000
			€		€		€		€	
2 Schooldeel rugzakken	€	14.088	-	-	-	-	-	-	-	-
	€	54.088	€	40.000	€	40.000	€	40.000	€	40.000
totaal lasten										
	€	13.129.154	€	13.319.275	€	13.225.776	€	13.221.528	€	13.212.119

RESULTAAT

baten	€	12.690.336	€	13.097.860	€	13.141.326	€	13.117.168	€	13.212.188
lasten	€	13.129.154	€	13.319.275	€	13.225.776	€	13.221.528	€	13.212.119
resultaat	€	-438.818	€	-221.415	€	-84.450	€	-104.360	€	69

Toelichting Begroting en meerjarenbegroting

Het samenwerkingsverband heeft een eigen vermogen op 31-12-2019 van € 1.737.652,-. Het vastgestelde weerstandvermogen ligt op € 425.000,-. In de afgelopen jaren is bewust gekozen om beschikbare middelen in te zetten op de scholen voor passend onderwijs. Het voorziene tekort in de afgelopen jaren is niet reëel gebleken omdat de inkomsten vanuit het Rijk telkens hoger uitvallen dan verwacht. De algemene reserves zijn hierdoor (veel) groter geworden dan gewenst. Het overschot wordt de komende vijf jaar uitgegeven. Een groot deel wordt direct aan de scholen uitgekeerd door het ondersteuningsbudget per leerling fors te verhogen. Een kleiner deel wordt besteed aan projecten.

- Ondersteuningsbedrag per 1 augustus 2019 naar € 350,- /leerling.

Baten

Lichte ondersteuning personeel en materieel

Bedrag per leerling op het regulier basisonderwijs. Er is sprake van een stabiel leerlingaantal, zeer licht stijgend. De ondersteuningsbekostiging is € 179,36. /leerling personeel (per schooljaar 19-20) en € 7,72 materieel (per kalenderjaar, 2019).

Zware ondersteuning personeel en materieel

Bedrag per leerling op het basisonderwijs + het speciaal basisonderwijs. De ondersteuningsbekostiging is € 369,81 /leerling personeel (per schooljaar 19-20) en € 31,94/ leerling materieel (per kalenderjaar, 2019). OCW trekt direct de kosten van SO van dit bedrag af en betaalt het SO rechtstreeks.

Impuls schoolmaatschappelijk werk

Bedrag op basis van leerling gewichten in Zuid-Kennemerland. Dit bedrag door verhoging van het bedrag per leerling gestegen. Voor schooljaar 19-20 is het totaalbedrag € 96.178,31. Vanaf schooljaar 19-20 daalt het totaalbedrag langzaam als gevolg van een dalend aantal gewichten leerlingen.

Inkomend grensverkeer

Het SWV ontvangt grensverkeer voor leerlingen die vanuit een ander samenwerkingsverband naar één van onze SBO scholen gaan. Dit bedrag is de afgelopen jaren gestegen, maar onvoorspelbaar.

Rentebaten

Inkomsten vanuit de spaarrekening van het SWV. De rente bedraagt momenteel 0% en dit zal naar verwachting niet stijgen.

Inkomende middelen HDT

Voor het project HDT ontvangt het samenwerkingsverband een bijdrage van de betrokken schoolbesturen.

Inkomende middelen subsidie HB

Voor het project Versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen ontvangt het samenwerkingsverband van het Ministerie van OCW in 2019, 2020, 2021 en 2022 een subsidie.

Lasten

Overdrachten

Ondersteuningsbedrag basisscholen

De ondersteuningsmiddelen voor de basisscholen uit de begroting is het totaal van het ondersteuningsbedrag per leerling per school, minus de verwijzingen die door de scholen betaald worden. Dit bedrag is de afgelopen jaren gegroeid door met name door de afname van het schooldeel van rugzakken en de toename van inkomsten. Hierdoor krijgen scholen een bedrag per leerling zonder dat scholen moeten aantonen dat een leerling een mate van beperking/extra ondersteuning nodig heeft. Dit past in het beleid om passend onderwijs te richten op alle leerlingen en scholen zelf zeggenschap te geven over de inzet van middelen.

Het aantal SBO leerlingen is in 2019 licht gedaald en het aantal SO leerlingen is in 2019 gegroeid. Een deel van deze TLV's wordt direct door het SWV bekostigd, daarnaast bekostigt het SWV de TLV die worden afgegeven ter ondersteuning op de BAO. De verevening is in 2016 gestart met 10% en gaat door tot en met 2020.

De afname van de rugzakken, de daling/groei in het SBO en SO, de hoeveelheid TLV's die direct door het SWV worden bekostigd en de verevening zijn van invloed op het beschikbare ondersteuningsbudget. Het Bestuur heeft besloten het ondersteuningsbudget per schooljaar vast te stellen. Ontwikkeling en prognose ondersteuningsbudget per leerling:

16-17: € 230-245

17-18: € 255

18-19: € 290

19-20: € 350

20-21: € 350

21-22: € 360

22-23: € 360

23-24: € 360

Dit budget komt tot stand door te kijken naar het gemiddelde ondersteuningsbudget van de scholen uit de begroting van de twee begrotingsjaren (7/12 en 5/12) in een schooljaar + het bedrag dat het SWV bij scholen in mindering brengt vanwege verwijzingen (op basis van 1 okt, t-1).

TLV op de basisschool (t)

Bestuursafpraak om alle leerlingen met een indicatie voor plaatsing op een basisschool in onze regio of leerlingen die door een niet-onderwijs gerelateerde oorzaak extra ondersteuning nodig hebben kunnen via een TLV D of een TLV E een extra budget krijgen op de basisschool. Deze kosten stijgen

omdat de gemiddelde instroom groter is dan de uitstroom, dit is verklaarbaar en er wordt in de begroting rekening mee gehouden.

Speciaal basisonderwijs

Het samenwerkingsverband betaalt alle SBO leerlingen boven de 2% aan de basisscholen. Er is besloten om dit te doen volgens de landelijke SBO GGL. Er is ook afgesproken een groeiregeling te hanteren voor het SBO. De groeiregeling zorgt voor de betaling van de basisbekostiging en de zorgbekostiging voor de groei van de leerlingen tussen 1-10 en 1-02. Sinds 1-10-2015 is het aantal SBO leerlingen <2% gezakt. Het SWV verrekent het leerlingaantal SBO <2% eerst met de groeibekostiging en de uitbetaling van TLV I leerlingen op het SBO.

Extra TLV op het SBO

Het SBO heeft de mogelijkheid om leerlingen met een zwaardere ondersteuningsvraag op te vangen in het SBO met een bekostiging categorie I. De leerlingen kunnen direct vanuit de zorg instromen, via het SO of via de basisschool komen. De uitbetaling geschiedt via t-1 en de eerste uitbetaling is gestart in schooljaar 16-17.

Speciaal onderwijs

De daadwerkelijke uitbetaling loopt via het DUO voor leerlingen die met een TLV van het SWV worden ingeschreven op het SO. Het aantal SO leerlingen is na de invoering van passend onderwijs licht gedaald, maar stijgt weer vanaf teldatum 1-1-2017. Het samenwerkingsverband betaalt de groei tussen 1-10 en 1-02. Let op: dit gaat over de groei op een school van leerlingen die voor het eerst worden toegewezen aan dit samenwerkingsverband (waarvoor een TLV wordt afgegeven voor de eerste keer).

Management en organisatie

Dit betreft kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van de uitvoeringsorganisatie van het samenwerkingsverband. Bijvoorbeeld kosten voor faciliteiten, administratieve- en personeelskosten.

Het bestuur is onbezoldigd, OPR leden ontvangen een vergoeding op basis van aanwezigheid. Daarnaast zijn er middelen gereserveerd voor externe ondersteuning en scholing van zowel het bestuur, de ondersteuningsplanraad en de medezeggenschapsraad.

Uitvoeringsorganisatie

Projecten

Het samenwerkingsverband organiseert en geeft uitvoering aan projecten. Vanuit het samenwerkingsverband worden meerdere projecten (mede) gefinancierd, zoals: HDT, Gentiaan, Meerjarenbeleid nieuwkomers, Versterken HB onderwijs en Impulsproject onderwijs jeugdhulp. Deze projecten zijn in het ondersteuningsplan beschreven bij één van de zeven doelen waarvoor zij worden ingezet.

Ontwikkeling gespecialiseerd onderwijs

Het samenwerkingsverband ondersteund de vorming van IKC Zuid Kennemerland, o.a. door een financiële bijdrage aan de inhuur van een externe kwartiermaker.

Garantstelling ITK

Het samenwerkingsverband betaalt voor de leerlingen uit regio Zuid Kennemerland die niet bekostigd worden vanuit het Ministerie van Onderwijs tot een plafondbedrag van € 60.000. Dit wordt per schooljaar verantwoord aan de hand van de leerlingenlijst (zonder namen). De uitbetaling geschiedt in twee delen. Aan het einde van het schooljaar kan middels het tweede deel gecorrigeerd worden.

Garantstelling Kopklas ITK

Het samenwerkingsverband draagt jaarlijks maximaal € 25.000 bij aan het exploitatietekort voor de instandhouding van de Kopklas. Dit bedrag wordt alleen gefactureerd als na afloop van het begrotingsjaar een tekort (op de kopklas) optreedt. Het samenwerkingsverband Zuid Kennemerland deelt dit bedrag eventueel met het samenwerkingsverband IJmond; naar rato van het aantal leerlingen.

Maximale ruimte vangnetconstructie

Bedrag om in situaties waarin thuiszitten dreigt of voorkomt, direct extra handen in een klas te kunnen organiseren.

Versterken onderwijs jeugdhulp

Deze middelen worden ingezet (via gemeenten en CJG Kennemerland) voor fte formatie van CJG Coaches. Iedere school in de regio Zuid Kennemerland heeft een CJG Coach als aanspreekpunt. Daarnaast wordt een klein deel van de middelen ingezet voor training en intervisie van aandachtsfunctionarissen kindermishandeling en huiselijk geweld op onze scholen.

Inzet expertise gespecialiseerd onderwijs op BAO

De SO cluster 3 scholen krijgen een bedrag om de scholen in de regio te ondersteunen bij hulpvragen, € 252.000 per jaar. Het SBO en de twee cluster 4 scholen krijgen € 55.000 per jaar om te ondersteunen bij de overstap van leerlingen regulier naar SO/SBO.

Organisatie activiteiten

Het samenwerkingsverband organiseert IB-netwerken, directienetwerken en een grootnetwerk. Voor de netwerken benadert het SWV inhoudelijk specialisten uit het hele land. Daarnaast organiseert het samenwerkingsverband diverse trainingen, workshops en lezingen voor leerkrachten, IB, directie.

Overige uitgaven

Uitgaand Grensverkeer

Het SWV betaald grensverkeer voor leerlingen die vanuit ons samenwerkingsverband naar een SBO school buiten de regio. Dit bedrag is vrij stabiel de afgelopen jaren stabiel, maar onvoorspelbaar.

Schooldeel Rugzakken (t)

Bestuursafpraak om het schooldeel van alle cluster 3 rugzakken en de rugzakken cluster 4 afgegeven voor 1-10-2012 uit te blijven betalen tot en met einde basisschool, uitbetalen op t. De laatste rugzak wordt uitbetaald in 2020.

Zelfevaluatie passend onderwijs SWV PO-ZK

Inleiding

Als lerende organisatie hechten wij belang aan een stevige kwaliteitszorg. Wij organiseren ons op basis van vertrouwen in vakmanschap, wat vraagt om een continue blik op de resultaten vanuit verschillende perspectieven. Om dit te bewerkstelligen is naast kwantitatieve informatie, zoals de evaluatie van activiteiten, het financieel jaarverslag en inhoudelijke kengetallen, ook betekenisvolle kwalitatieve informatie nodig van alle actoren. Deze informatie moet expliciet maken wat de realiteit en de cultuur van de organisatie is. Als onderdeel van het bestuursverslag stelt het samenwerkingsverband jaarlijks een zelfevaluatie op.

De zelfevaluatie is ieder jaar gebaseerd op drie onderdelen van onze kwaliteitszorg: de gebiedsgesprekken met schooldirecties (narratieve verantwoording), de schriftelijke verantwoording van de schoolbesturen en de evaluatie met ouders. Vanwege de Covid-19 crisis is in samenspraak met het bestuur besloten de gebiedsgesprekken in april 2020 niet door te laten gaan. Wel hebben de scholen de opdracht gekregen twee 'sleutelmomenten' in (passend) onderwijs te beschrijven. Het samenwerkingsverband maakt hiervan een digitaal boekje met good practices. Het boekje wordt in juni 2020 gedeeld op onze website, met de Ondersteuningsplanraad en de schoolbesturen. In plaats van de gebiedsgesprekken is dit jaar de input vanuit verschillende momenten waarop het samenwerkingsverband in contact is met de scholen opgenomen als onderdeel van de zelfevaluatie.

De zelfevaluatie 2019 is gebaseerd op:

1. *Ontvangen feedback van scholen in schoolbezoeken, via onderwijsconsulenten en vanuit adviesgroep SWV*

De directeur van het samenwerkingsverband heeft sinds haar start alle scholen eenmaal bezocht in het kader van kennismaking. Hierbij is o.a. gesproken over hoe de school het samenwerkingsverband ervaart en wat de school daarin voor wensen heeft. Met alle scholen is contact gezocht, circa 97% van de scholen is bezocht (directeur en vaak intern begeleiders). Daarnaast is het reguliere contact tussen de onderwijsconsulenten en de scholen een informatiebron. Tenslotte vraagt de directeur van het samenwerkingsverband ongevraagd en gevraagd advies aan een groep van directeuren, een intern begeleider en een beleidsmedewerker (adviesgroep).

2. *Evaluatie ouders*

Ouders van de leerlingen die overstappen naar het speciaal(basis)onderwijs met een Toelaatbaarheidsverklaring worden door het samenwerkingsverband gebeld over het

overgangstraject. Daarin wordt gevraagd of zij goed zijn geïnformeerd, mee mochten beslissen, zich serieus genomen voelden, weten waar ze terecht kunnen, op de hoogte zijn van afspraken over tussentijdse evaluatie en of terugplaatsing een reële optie is.

3. Schriftelijke verantwoording schoolbesturen

Jaarlijks verantwoorden de schoolbesturen zich over de ontvangen passend onderwijs middelen vanuit het samenwerkingsverband aan de hand van een vast format. De vragen in dit format gaan over de gestelde doelen en het bereikte resultaat. Wij stimuleren schoolbesturen om de antwoorden ook op te nemen in het eigen jaarverslag. Het daagt de schoolbesturen uit om in gesprek te gaan met hun scholen en Raad van Toezicht en GMR over de gewenste kwaliteit van passend onderwijs. Het geeft het samenwerkingsverband zicht op hoe de schoolbesturen de middelen verdelen, met welke resultaten en hoe zij daarop sturen.

1. Ontvangen feedback van scholen in schoolbezoeken, via onderwijsconsulenten en vanuit adviesgroep SWV

Scholen geven aan dat zij het samenwerkingsverband als ondersteunend ervaren. Consulenten van het samenwerkingsverband zijn goed bereikbaar, geven gerichte en passend adviezen en reageren accuraat en snel. De scholen en schoolbesturen voelen en nemen eigenaarschap waar het gaat om (passend) onderwijs. De ene school weet daarin het samenwerkingsverband beter te benutten dan de andere school, vaak heeft dat te maken met de wisseling van directeuren en intern begeleiders. De begrippen en werkwijzen die scholen delen in de gesprekken met de directeur sluiten aan op de visie van het samenwerkingsverband. Een teken dat de 'kwaliteitscultuur' binnen de regio sterk is.

In het algemeen zijn scholen tevreden over de manier waarop het samenwerkingsverband is ingericht. Met name de beleidsvrijheid die scholen hebben door het financiële systeem en de minimale bureaucratie worden als positief ervaren. Sommige scholen hebben veel verwijzingen, waardoor hun ondersteuningsbudget beperkt is. Voor deze scholen voelt dat niet altijd als 'eerlijk'. Tegelijkertijd geven zij ook aan blij te zijn met de beleidsvrijheid die zij hierdoor hebben. Ook voelen zij zich in het algemeen gesteund door het schoolbestuur daar waar de begroting niet past. Enkele scholen zouden een financiële verdeling op basis van populatie passender vinden.

Directies geven aan dat het zorgen voor voldoende en kwalitatief personeel een grote uitdaging is. Het lukt tot nu toe, maar het is zeer kwetsbaar en een risico voor de kwaliteit van het (passend) onderwijs. Startende leerkrachten vragen veel begeleiding en er is behoefte aan meer tijd/inzet voor de coaching. Aandacht voor de basiskwaliteiten van het vak leerkracht is gewenst. Het samenwerkingsverband constateert dat de SWV professionaliseringsbijeenkomsten minder goed bezocht zijn dit jaar. Er zijn relatief veel 'no shows' zonder afmelding. Bij afmelding (of achteraf bij navraag) wordt vaak aangegeven dat hij/zij voor de klas moest staan vanwege ziekte/vervanging. Uitzondering hierop zijn de bijeenkomsten die georganiseerd worden vanuit het project 'versterken onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen'. De adviesgroep van het samenwerkingsverband bevestigt

het beeld dat dit niet te maken heeft met de inhoud van de bijeenkomsten, maar een gevolg is van het lerarentekort.

Scholen zetten zich in voor goede communicatie met de ouders. Zij doen dit vanuit de visie dat ouders een gelijkwaardige rol hebben in de besluitvorming over hun kind. Scholen ervaren soms druk vanuit ouders, vanuit de verwachting dat door de invoering van passend onderwijs 'alles' mogelijk is voor hun kind. Scholen worden steeds sterker in het aangeven van hun grenzen, maar dit blijft een aandachtspunt. Het samenwerkingsverband biedt een teamtraining voor oudercommunicatie aan, maar hier wordt nauwelijks gebruik van gemaakt. De teamtraining wordt in schooljaar 19-20 herijkt om beter aan te sluiten bij de behoeften van scholen.

De samenwerking tussen het gespecialiseerd en regulier onderwijs is nog niet optimaal. De kennis van elkaars werkwijze kan worden vergroot en de contacten bij leerlingen met extra onderwijsbehoeften kunnen preventiever worden ingezet. Het samenwerkingsverband heeft hier de afgelopen twee schooljaren extra op ingezet, maar dit blijft nodig. Zeker ook gezien de vorming van het IKC Zuid Kennemerland, dat nog onvoldoende bekendheid heeft bij de reguliere scholen. De beschikbaarheid van plaatsen in het gespecialiseerd onderwijs staat onder druk, met name in het SBO en SO cluster 4 onderwijs. In het afgelopen jaar speelde dit met name in de bovenbouw en specifiek groep 7. Deze druk wordt voor een groot deel veroorzaakt door leerlingen die vanuit een ander samenwerkingsverband bij ons naar school gaan. Op dit moment gaat het om ongeveer 70 leerlingen.

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp versterkt met kleine stappen. Steeds meer scholen doen mee aan het project versterken kernteams en dat werpt zijn vruchten af. De samenwerking met voorschoolse voorzieningen is wisselend. De scholen met een VVE locatie of een peuterspeelzaal in de school werken vaak goed samen. Er zijn meerdere scholen die aangeven bij nieuwe aanmeldingen incomplete informatie te krijgen van ouders en voorschoolse instellingen. Dat zorgt ervoor dat zij niet vanaf de start goed kunnen aansluiten op de onderwijsbehoeften. Dit signaal is opgepakt door een werkgroep vroegsignalering, begeleid vanuit het samenwerkingsverband.

Uit de bespreking van leerlingen die (dreigend) thuiszitten blijkt dat in ongeveer de helft van de casussen het gaat om het niet beschikbaar of bekend zijn van de passende jeugdhulp en in de andere helft om casussen waarin school en ouders niet op één lijn zitten wat betreft de passende onderwijsplek. Daarnaast merken we dat er bij onduidelijkheid over de financiering van jeugdhulp op school, soms onterecht naar het samenwerkingsverband wordt verwezen door jeugdhulpinstanties.

2. Reflectie op (proces) evaluatie ouders

Ouders van kinderen waarvoor het samenwerkingsverband een aanvraag toelaatbaarheidsverklaring ontvangt worden door het samenwerkingsverband nagebeld. Middels een aantal standaard vragen wordt gekeken naar het verloop van het proces. Met name wordt getoetst of ouders zich een

gelijkwaardige partner hebben gevoeld. Naar aanleiding van de evaluatie met ouders in 2019 ontstaat het volgende beeld:

- Over het algemeen zijn ouders tevreden over hoe het proces tot het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring voor hun kind is verlopen. Op de vraag; 'Is het besluit voor de overgang naar de nieuwe school samen met u genomen?', is het antwoord over het algemeen positief. Wel geven dit jaar meer ouders aan dat het besluit vooral vanuit de school is genomen. Ouders vinden dan meestal dat de school onvoldoende passend onderwijs biedt. In de meeste gevallen komt het besluit van de school niet als een verrassing, dit is vorig kalenderjaar vaker aangegeven.
- De meeste ouders voelen zich serieus genomen en zien zichzelf als een gelijkwaardige partner. Soms twijfel, omdat ze wel betrokken zijn in het proces maar vinden dat de reguliere school meer had moeten en kunnen bieden. Een groot deel van deze ouders geeft aan dat hun kind het nu wel naar zijn zin heeft op de nieuwe school. Er zijn een paar ouders die zelf het initiatief hebben genomen tot plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs. omdat de school dat in eerste instantie niet wilde. Eén ouder gaf terug dat de school eigenlijk niet wilde meewerken vanuit financiële overwegingen.
- Over de mogelijkheid en termijn van terugplaatsing wordt niet altijd gesproken. Soms is terugplaatsing niet aan de orde vanwege leeftijd of onderwijsbehoeften. Sommige ouders geven aan dat zij geen terugplaatsing willen. De afspraken over tussentijdse evaluaties zijn voor ouders over het algemeen onduidelijk.
- Alle ouders weten waar zij terecht kunnen met vragen.
- Over de tweede deskundige: ouders weten meestal wie als tweede deskundige bij de aanvraag is betrokken, maar zien hier overwegend weinig meerwaarde in.
- Vanuit de evaluatie met ouders zijn einde schooljaar 18-19 signalen gekomen over communicatieproblemen met een specifieke school. Dit is door de directeur van het samenwerkingsverband opgenomen met het desbetreffende schoolbestuur. Dit is opgepakt en in schooljaar 19-20 zijn hierover geen nieuwe signalen ontvangen.

3. Reflectie op de schriftelijke verantwoording schoolbesturen

De manier waarop de schoolbesturen de middelen voor passend onderwijs verdelen onder hun scholen verschilt. Eén van de schoolbesturen reserveert op schoolniveau een flexibel budget waar scholen een aanvraag voor kunnen indienen, een ander schoolbestuur zet de middelen één op één door naar de scholen en er zijn tussenvarianten waarbij er op bestuursniveau middelen worden gereserveerd voor personeel en/of betaling van verwijzingen. Hiermee wordt het TOP initiatief, zoals in het Ondersteuningsplan beschreven, niet volledig doorgetrokken op schoolniveau. De grondgedachte van het TOP initiatief, beleidsvrijheid voor scholen om passend onderwijs vorm te geven, wordt door de meerderheid van scholen ervaren. Ook leeft de visie van het samenwerkingsverband in de praktijk, zie ook bij het eerste onderdeel van deze zelfevaluatie.

De kwaliteit van de schriftelijke verantwoording is dit kalenderjaar gegroeid ten opzichte van vorig jaar, hoewel de kwaliteit wisselend is. De mate waarin schoolbesturen concrete antwoorden formuleren verschilt. Met name in de verantwoording van de éénpitters is in concrete termen terug te lezen waarvoor de middelen zijn ingezet. De informatie van de grote schoolbesturen is wisselend. Van zeer globaal naar informatie per school over de kwaliteit van (passend) onderwijs.

De sturing vanuit de grotere schoolbesturen op het realiseren van passend onderwijs sluit aan op de visie zoals geformuleerd in het Ondersteuningsplan. De beleidsvrijheid van scholen en het beschouwen van 'passend onderwijs' als het bieden van goed onderwijs is herleidbaar in de antwoorden en wordt bevestigd in de gesprekken met afzonderlijke scholen (zie bij onderdeel 1). Twee van de vier grootste schoolbesturen geven aan dat er drie scholen binnen hun bestuur zijn die onvoldoende kwaliteit bieden op dit moment. Deze scholen zijn goed in zicht; er zijn verbetertrajecten ingezet. Een ander schoolbestuur geeft op deze vraag geen duidelijk antwoord en het vierde grote schoolbestuur geeft aan dat er binnen dit bestuur geen scholen zijn waarvan de kwaliteit van passend onderwijs onvoldoende wordt geacht.

Alle schoolbesturen geven aan dat de kwaliteit van passend onderwijs is toegenomen in de afgelopen jaren. Er komt uit de verantwoordingen naar voren dat er gerichte inzet is op de verbetering van specifieke vraagstukken, zoals het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Daarnaast is binnen de kwaliteitszorg van individuele schoolbesturen aandacht voor 'passend onderwijs'. Hierover worden gesprekken gevoerd met directies, kengetallen geanalyseerd en audits uitgevoerd. De borging van kennis en kunde wordt momenteel als uitdaging genoemd, gezien de vele wisselingen in personeel. Veel scholen zijn bezig met het ontwikkelen van het aanbod aan hoogbegaafde leerlingen en maken daarbij gebruik van het samenwerkingsverband. Het voldoen aan zorgplicht lukt in de meeste gevallen. Daar waar het niet lukt wordt de samenwerking met het samenwerkingsverband en collegialiteit onder besturen als prettig en essentieel ervaren.

De ondersteuningsmiddelen worden ingezet voor personeel (grootste deel), materieel, onderzoek, professionalisering en inhuur van expertise. Soms is een deel van de financiële inzet gekoppeld aan benoemde doelstellingen op het gebied van passend onderwijs. Dit is vooral terug te zien in de verantwoording van de kleine schoolbesturen.

Naast de ondersteuningsmiddelen (vast ondersteuningsbudget keer aantal leerlingen) hebben besturen zich verantwoord over de ontvangen TLV's op de bao. Dit zijn leerlingsspecifieke middelen die de reguliere basisschool ontvangt. Er is uitgevraagd waaraan de middelen zijn besteed en of ouders hierbij zijn betrokken. In het algemeen geven de verantwoordingen hierover voldoende informatie. Bij de bespreking van de verantwoordingen gaven de onderwijsconsulenten aan in gesprek te zijn met de school over (de meeste van) deze leerlingen. Twee TLV's op de bao worden bij navraag niet meer ingezet voor de betreffende leerling en zijn stopgezet. Voor vier TLV's op de bao is de onderwijsconsulent gevraagd het gesprek over inzet van de middelen aan te gaan met de school omdat de informatie in de verantwoording onvoldoende helderheid geeft.

Twee schoolbesturen ontvangen middelen om hun expertise vanuit het gespecialiseerd onderwijs (SO cluster 3) beschikbaar te stellen voor alle reguliere basisscholen binnen het samenwerkingsverband. Samen hebben deze scholen in totaal circa 75 leerlinggebonden trajecten uitgevoerd op reguliere scholen, verspreid onder de schoolbesturen. 95% van de ontvangen middelen gaat naar formatie, 5% naar materiaal en communicatiemiddelen. De reguliere scholen geven hierover positieve feedback. Daarnaast hebben de betrokken scholen een bijdrage geleverd aan het professionaliseringsaanbod van het samenwerkingsverband en organiseren zij zelf workshops en schoolbezoeken. Eén van de scholen begeleidt een intervisiegroep met het thema Syndroom van Down. Kortom; de scholen zetten de middelen in voor het delen van hun expertise met de reguliere scholen (en andere samenwerkende partijen), wat bijdraagt aan de mate waarin (passend) onderwijs binnen het regulier onderwijs mogelijk is.

Risicoanalyse en risicomanagement

april 2020, i.s.m. Rob Naarden (extern financieel adviseur)

Besproken in bestuursvergadering SWV 22 april, ter besluitvorming ALV 17 juni

1. Vooraf

Het samenwerkingsverband heeft behoefte aan herijking van het weerstandsvermogen, en deze te kunnen baseren op een risicoanalyse. Het is gebruikelijk om een dergelijke analyse als onderbouwing van het vermogen op te nemen in het jaarverslag (bij voorkeur in de continuïteitsparagraaf) en jaarlijks te toetsen of de onderbouwing nog steekhoudend is (kijkend naar veranderingen in de organisatie en de bedragen die risico's met zich mee kunnen brengen).

Om van mogelijke risico's tot een bepaling van het weerstandsvermogen te komen, worden doorgaans twee methoden gebruikt:

- het bepalen en beschrijven van het risicoprofiel van de organisatie en deze vervolgens classificeren als laag, midden of hoog. Vervolgens kan een bandbreedte worden gebruikt van percentages van de lumpsum om tot een percentage te komen dat bij het risicoprofiel past. In de praktijk betekent dit dat het weerstandsvermogen "meebeweegt" met de lumpsum.
- het bepalen en benoemen van de risico's en per risico ramen wat de kosten zouden zijn, indien het risico zich daadwerkelijk voordoet. Dit leidt niet tot een percentage, maar tot een bedrag.

De eerste methode werd en wordt na introductie van de lumpsum en de autonomie in financiële keuzes die daarmee gepaard ging, in het onderwijs vaak toegepast. Met de komst van passend onderwijs werd voor samenwerkingsverbanden, o.a. door de raden, tegen een dergelijke methode geadviseerd. Allereerst omdat samenwerkingsverbanden in de eerste jaren met een "bruto" en "netto" lumpsum moesten werken: de verplichte overdrachten aan het gespecialiseerd onderwijs werden als "negatieve baten" verwerkt, waardoor een percentage onduidelijkheden en onvergelykbare grootheden opleverde (percentage van bruto of van netto?). Daarnaast werd en wordt deze methode voor samenwerkingsverbanden, kijkend naar de rol en organisatie die een samenwerkingsverband heeft, als te grofmazig gezien, wat in de praktijk kan leiden tot een hoger dan noodzakelijk weerstandsvermogen, wat weer ten koste gaat van de investeringen in het onderwijs.

In deze notitie wordt dan ook uitgegaan van de tweede methode: een inschatting van de kosten indien risico's zich daadwerkelijk zouden voordoen. Wel is het verstandig de uitkomst hiervan te toetsen aan een percentage, zeker nu de inspectie OCW heeft geadviseerd voor samenwerkingsverbanden signaleringswaarden voor het vermogen te gaan hanteren (op dit aspect wordt aan het eind van deze notitie teruggekomen).

Uiteraard levert elke methode niet meer dan een schatting op. Het gaat immers om zaken waarvan we niet weten of ze zich zullen voordoen, hoe vaak en in welke omvang.

2. Samenwerkingsverbanden

De risico's van een samenwerkingsverband zijn van een andere orde dan van een schoolbestuur. Zo is er geen sprake van de exploitatie van gebouwen en zijn de werkgeversrisico's door het relatief kleine aantal personeelsleden evenmin vergelijkbaar met die van een schoolbestuur.

Het samenwerkingsverband geeft zelf geen onderwijs, is primair een faciliterende organisatie, die schoolbesturen in staat stelt om passend onderwijs te verzorgen.

Ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de exploitatie, zoals de ontwikkeling van leerlingenaantallen (bepalend voor de baten) en deelname aan het speciaal (basis-) onderwijs (bepalend voor een deel van de verplichte lasten) zijn redelijk te voorspellen op basis van de afgelopen jaren zichtbaar geworden trends en de ontwikkeling met betrekking tot de toelaatbaarheid. Groei of krimp, zowel van het regulier onderwijs als van speciale voorzieningen, kunnen dan ook grotendeels ondervangen worden in de meerjarenbegroting.

Uitgaven aan speciale voorzieningen en de ondersteuningsmiddelen voor het regulier onderwijs vormen een communicerend vat: indien in de toekomst de kosten aan speciale voorzieningen zouden stijgen, kunnen de middelen voor ondersteuning in het regulier onderwijs worden beperkt.

De risico's m.b.t. (te) hoge verplichte uitgaven aan speciale voorzieningen zijn zelfs wettelijk bij schoolbesturen belegd, door de regel dat indien de verplichte afdrachten aan het speciaal onderwijs het totale budget zware ondersteuning overschrijden, de aan het samenwerkingsverband deelnemende schoolbesturen navenant worden gekort op de eigen lumpsum.

De belangrijkste risico's voor een samenwerkingsverband zitten in de kwaliteit van uitvoering van passend onderwijs. De kwaliteit van de te realiseren ondersteuning wordt bepaald door de scholen en hun besturen. Risico's als het niet realiseren van een afdoende niveau van ondersteuning moeten gemanaged worden in overleg met de besturen.

Uiteraard zijn er ook risico's die zich moeten vertalen in weerstandsvermogen. Naast de personele bezetting en dus enige werkgeversrisico's, is er sprake van werkprocessen die bij onzorgvuldige afhandeling tot schaderisico's kunnen leiden en daarnaast kan er sprake zijn van specifieke veranderingen of beleidsintenties die risico's met zich meebrengen.

3. Samenwerkingsverband PO Zuid Kennemerland

Kijkend naar PO Noord-Kennemerland (verder: het swv), dan leidt dat tot de volgende observaties:

Organisatie en werkwijze

- a. Het swv heeft een schoolmodel genaamd TOP initiatief, waarbij ook de bekostiging van verwijzing naar gespecialiseerd onderwijs voor 40% bij de school resp. het schoolbestuur ligt.
- b. De wijze waarop het TLV-besluit wordt genomen in overleg met de ouders, leidt tot nihil kosten aan geschillen.
- c. Het schoolmodel leidt tot een beperkte omvang aan uitvoerende organisatie en personele bezetting (het is "lean and mean").
- d. De materiële investeringen zijn zeer beperkt.
- e. Het swv is huurder en heeft geen onderhoudsplicht of -kosten aan vastgoed.

Ontwikkeling baten

- f. Het leerlingenaantal groeit licht en daar wordt in de meerjarenbegroting op geanticipeerd.
- g. De verevening van de middelen zware ondersteuning wordt in het huidige kalenderjaar afgerond en heeft dus verder geen invloed meer op de baten.
- h. De wijziging van de bekostiging van onderwijsachterstandsmiddelen (voor een swv vertaald in middelen voor risicoleerlingen/schoolmaatschappelijk werk) kan leiden tot verminderde inkomsten in de regio, maar deze zijn beperkt van omvang en er wordt in de meerjarenbegroting op geanticipeerd. Bovendien kunnen de afspraken met de gemeente hierover tussentijds worden bijgesteld.

Ontwikkeling lasten

- i. Er wordt in de meerjarenbegroting rekening gehouden met groei van het aantal leerlingen in het basisonderwijs en dus een stijgende overdracht van ondersteuningsmiddelen.
- j. Er wordt in de huidige meerjarenbegroting van uitgegaan dat de overdrachtsverplichting aan het speciaal basisonderwijs nihil blijft, uitgaande van een deelnamepercentage tot 2%. Ook wordt hierin aangenomen dat de financiële gevolgen van de peildatum 1 februari in het speciaal basisonderwijs stabiel blijft.
- k. De loonkostenbegroting sluit aan op meerjaren formatie en natuurlijk verloop.

Financiële positie/eigen vermogen

- l. Het swv heeft op 31 december 2019 een eigen vermogen van € 1.737.702 en voorzieningen beperkt tot de verplichte personele voorzieningen (duurzame inzetbaarheid en jubilea). Van het eigen vermogen werd eerder € 425.000 als weerstandsvermogen voorgesteld. De komende jaren worden negatief begroot, ter dekking uit de algemene reserve, met een bedrag van afgerond € 850.000 tot en met 2023 (bestemmingsreserve). Opgeteld betekent dit dat het swv ruim € 450.000 aan niet bestemd vermogen kent.

4. Niet beïnvloedbare omstandigheden

Bij bepaling van het weerstandsvermogen of het aan te houden vermogen in algemene zin, is het goed om de vraag te stellen of het overheidsbeleid en/of het te verwachten overheidsbeleid de financiële positie van het swv zodanig kan beïnvloeden dat het tot reserveringen zou moeten leiden.

De afgelopen jaren zijn de regelmatige aanpassingen van de cao PO en de daarop gebaseerde Gemiddelde Personeelslast en tenslotte de daarop gebaseerde lumpsum van invloed geweest op de baten. In tegenstelling tot sommige schoolbesturen (met name de schoolbesturen met een hogere GGL/GPL dan gemiddeld) heeft dit geen negatieve invloed op de financiële resultaten van het swv. Integendeel, het leidt regelmatig tot overtollig vermogen.

De wijzigingen die verwacht kunnen worden in het bekostigingsstelsel zullen, met uitzondering van het eerder vermelde onderwijsachterstandenbeleid, naar verwachting weinig invloed hebben op de exploitatie van het samenwerkingsverband. Integendeel, een switch naar personele bekostiging per kalenderjaar, het gelijkschakelen van de SBO-bekostiging aan de SO-bekostiging en wellicht een reguliere teldatum op 1 februari, zal de begroting van het swv alleen maar meer valide maken.

5. Mogelijke risico's

Na deze opsomming van wat naar verwachting geen zaken zijn die als risico kunnen worden aangemerkt, kunnen de risico's worden beperkt tot:

- risico's die kunnen voortkomen uit beleidsintenties, gewenste veranderingen binnen het samenwerkingsverband, en
- risico's die voortkomen uit de bedrijfsvoering en uitvoering van taken.

5a. Nieuw beleid

De in paragraaf 3 onder punt j. vermelde overdrachtsverplichting aan het SBO en de opname daarvan in de meerjarenbegroting is een onzekere aanname. Zeker als gekeken wordt naar de resultaten van de groei in het SBO en daarnaast als daarbij de voorgenomen wijzigingen in de bekostiging van de IKC (SBO en SBO-plus) worden betrokken. Daarbij speelt het volgende een rol:

- het is aannemelijk dat in de wijziging van het bekostigingsstelsel de 2% regeling voor het SBO verdwijnt, maar deze wijziging is niet voor 2023 te verwachten;
- de nieuwe spelregels rond de bekostiging van de IKC's waarbij de TLV voor het SO verdwijnt en een SBO-plus wordt, zijn in beginsel budgettair neutraal, maar complex in uitvoering (zeker tot de wijziging van het bekostigingsstelsel) en in enige mate ook afhankelijk van de medewerking van omliggende samenwerkingsverbanden. Niet alles is te calculeren.

Omdat dit niet in de begroting is te verwerken en gezien de waarschijnlijkheid ook niet thuishoort in het weerstandsvermogen, wordt voorgesteld om een voorziening te treffen ter dekking van waarschijnlijk (tijdelijk) hogere kosten aan het SBO i.v.m. waarschijnlijke groei en i.v.m. de IKC-vorming. Deze voorziening kan worden aangehouden tot en met 2023 en daarna vrijvallen indien het niet of niet geheel benut is.

Als ratio voor deze voorziening kan worden gekozen voor de (extra) ondersteuningsbekostiging voor 30 leerlingen. Met de laatst gepubliceerde tarieven voor het schooljaar 2020-2021 komt dit, afgerond neer op een voorziening van € 155.000.

5b. Werkprocessen/bedrijfsvoering/kerntaken

Personeelsmanagement

Het samenwerkingsverband is een relatief kleine werkgever, maar kan niettemin met onverwachte, financiële gevolgen van dat werkgeverschap te maken krijgen, zoals:

- Vervanging van personeel door arbeidsverzuim (ziekte, zwangerschap, ouderschapsverlof) waarbij de verzuimverzekering niet toereikend genoeg is voor het afdekken van de loonkosten aan vervanging.
- Niet begrote re-integratiekosten of het niet goed doorlopen van de regels inzake de wet Verbetering Poortwachter bij langdurig verzuim.
- Arbeidsconflicten kunnen leiden tot juridische kosten, transitievergoedingen en uitkeringskosten. Dat laatste doet zich alleen voor indien een uitkering volgt op een ontslag dat niet onvermijdelijk is volgens het reglement van het Participatiefonds.

Het samenwerkingsverband telt 14 personeelsleden, momenteel met een gezamenlijke betrekkingssomvang van 10,15 fte en uitsluitend aangesteld met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd ("vaste dienst"). De gemiddelde leeftijd is 50 jaar, met 3 personeelsleden boven de 60 jaar.

Als we kijken naar de gemiddelde verzuimstatistiek betekent dit dat de kans op kortdurend, hoogfrequent verzuim relatief laag is en de kans op niet-frequent, maar langdurig verzuim relatief groot.

Het swv is aangesloten bij het Vervangingsfonds. Gezien de bezetting en de regelgeving van het VF, waarbij de declaratie van de vervanging onderwijsondersteunend personeel wordt beperkt door een wachttijd, is dit niet de meest effectieve verzekeringsvorm. In de zijlijn van deze notitie wordt dan ook voorgesteld om uit te treden en eigen risicodragers te worden. Op termijn kan voor vervangingen en/of flexibele schil een voorziening worden getroffen die deels gevuld wordt met de besparing van premies.

Vooralsnog is het raadzaam om tenminste de kosten van een mensjaar (1 fte) als onderdeel van het weerstandsvermogen te nemen.

De gemiddelde leeftijd zegt ook iets over mogelijke transitievergoedingen bij ontslag anders dan wegens arbeidsongeschiktheid¹ of op eigen verzoek. De sleutel van de beperking van deze risico's ligt bij de kwaliteit van het personeelsmanagement, waaronder een goede beoordelings- of

¹ Het UWV vergoedt de transitievergoedingen die krachtens de wet ook bij ontslag wegens arbeidsongeschiktheid moeten worden toegekend. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de dienstdtijd die het UWV vergoedt alleen betrekking heeft op de dienstdtijd bij de laatste werkgever (in dit geval dus vanaf 2014).

gesprekscyclus en zal zich bij de omvang van deze bezetting niet vaak voordoen. Niettemin is de impact dan groot.

Voor het weerstandsvermogen kan worden volstaan met een transitievergoeding van ca. een halve fte aan loonkosten.

Bij een goed personeelsbeheer is het risico op uitkeringskosten niet groot. Niettemin is het goed om na te kijken of het samenwerkingsverband wel is aangesloten bij de WW-plus-organisatie voor de behandeling van het bovenwettelijk deel van WW-uitkeringen. De ervaring leert dat dit voor veel samenwerkingsverbanden niet geldt.

Tenslotte kan het swv geconfronteerd worden met tijdelijke, maar noodzakelijke uitbreiding van de formatie als gevolg van een piek in de caseload. Gezien de werkwijze en de operationele taken van het swv is de kans en impact niet groot, maar het is raadzaam hier ook een bedrag van ca. een halve fte loonkosten voor op te nemen.

Bedrijfsvoering

De diverse administratieve processen kunnen leiden tot omissies, die vervolgens weer een financiële consequentie kunnen hebben. Het swv heeft vitale onderdelen als de personeels- en salarisadministratie en de financiële administratie uitbesteed aan een onderwijsadministratiekantoor, dat daarmee ook aansprakelijk wordt voor eigen fouten. De kwaliteit van de werkzaamheden aldaar worden doorgaans accuraat beoordeeld door de registeraccountant bij controle op de jaarrekening.

De directie legt periodiek, onder andere via periodieke rapportage van de realisatie van de begroting en een toelichting op afwijkingen van de begroting, verantwoording af en dus ook informatie waarmee het bestuur c.q. de toezichthouder tijdig zou kunnen ingrijpen in de exploitatie. Dit geeft enige mate van risicobeheersing.

Tegelijkertijd is de bezetting van het swv-kantoor beperkt en generalistisch van aard, waardoor er in administratieve processen menselijke fouten mogelijk zijn en beperkte mogelijkheden tot interne controle. Een uitgebreidere beschrijving van de administratieve organisatie & interne controle (AO/IC) is dan ook op z'n plaats, omdat deze in combinatie met een planning & controlecyclus een deugdelijke leidraad vormt waarin niets vergeten wordt. Er is wel sprake van een uitgebreide beschrijving van het inkoopproces.

Echt mismanagement of onbehoorlijk bestuur, zoals dat bij andere stichtingen of verenigingen kan voorkomen, is bij swv'en een zeldzaamheid, omdat er vele ogen meekijken (de schoolbesturen). Bovendien is bestuurdersaansprakelijkheid afgedekt middels een verzekering.

Na de specifieke aandacht in 2016 voor de wet Bescherming persoonsgegevens en de nieuwe wetgeving t.a.v. (de meldplicht van) datalekken, heeft het swv een integraal beveiligingsplan

opgesteld en geactualiseerd wat bij consequente uitvoering een afdoende waarborg is tegen schending van privacybescherming en mogelijke boetes. Het swv heeft een functionaris gegevensbescherming aangesteld.

Een shutdown van de ICT-systemen is weliswaar iets dat ook het swv kan (en een keer zal) overkomen, maar de impact daarvan is beperkt.

Kerntaken

Aparte aandacht vraagt de ‘verzilvering’ of opvolging van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV). Het samenwerkingsverband geeft TLV’s af met een bekostigingscategorie. Het overmaken van de categoriekosten door DUO wordt echter aangestuurd door de schooladministratie in het SO. Het samenwerkingsverband controleert dan ook tenminste eenmaal jaarlijks (na de 1 oktobertelling) of de in Kijkglas 2 (plaatsingen (V)SO) geregistreerde TLV-categorieën corresponderen met de afgegeven TLV-besluiten.

Deze controle, ook op de juiste toerekening van residentiële leerlingen is echter lastig en ook moeilijk te corrigeren.

Samenwerkingsverbanden worden steeds vaker geconfronteerd met de relatief hoge kosten die een passende oplossing voor ‘thuiszitters’ met zich meebrengt en situaties rond een leerling waarin de regelgeving of het dekkend netwerk niet direct voorziet. Hoewel de zorgplicht en de uitvoering van passend onderwijs bij de scholen/schoolbesturen is belegd, komen samenwerkingsverbanden met enige regelmaat voor situaties te staan waarbij er geen “verantwoordelijke” is en er een morele of wettelijke verplichting is te interveniëren.

Door de werkwijze van het samenwerkingsverband waarbij de TLV in de praktijk een gezamenlijk besluit is van scholen en ouders, is het aantal klachten en geschillen nul. Niettemin is de doorsnee cliënt/ouder assertief te noemen, en is het raadzaam daar in het weerstandsvermogen rekening mee te houden.

6. Weerstandsvermogen

Volgens op het bovenstaande wordt een weerstandsvermogen of risico-reserve geadviseerd van tenminste € 425.000 gebaseerd op:

	risico	impact	kans*	impact*	risicomanagement	bedrag
personeels- management	1 niet verzekerde vervangingskosten (intern of inhuur) bij arbeidsverzuim	extra loonkosten	5	4	weerstandsvermogen	€ 100.000
	2 arbeidsconflicten	juridische kosten	1	1	personeelsmanagement	€ 40.000
		transitievergoeding	2	4	weerstandsvermogen	€ 75.000
		uitkeringskosten	2	2	weerstandsvermogen	€ 30.000
	3 caseload/calamiteiten in de bezetting/tijdelijke uitbreiding noodzakelijk	extra loonkosten	2	2	weerstandsvermogen	€ 45.000
	4 bedrijfsongevallen	aansprakelijkheid werkgever	1	1	verzekering	€ -
interne bedrijfsvoering	1 mismanagement algemeen	bestuurdersaansprakelijkheid	1	2	verzekering	€ -
	2 omissies in betalingsverkeer incl. betaling van spookfacturen en fraude	onverschuldigde betalingen	2	1	procuratie	€ -
	3 omissies in salarisbetalingen en premie-afdrachten	boetes en nabetalen	3	1	AK	€ -
	4 ongewenste contractuele verplichtingen	afkoopkosten	1	3	contractenregister	€ 15.000
	5 dienstal, inbraak, brand	vervangingskosten/eigen risico	1	1	verzekering	€ 2.000
	7 ICT-shutdwon	continuïteit	3	1	systeembeheer	€ -
kerntaken	1 TLV-omissies	hogere overdracht	1	2	weerstandsvermogen	€ 15.000
	2 calamiteiten rond een leerling	noodzakelijke interventie	2	3	weerstandsvermogen	€ 50.000
	3 verwijtbaar en aansprakelijk handelen personeelsleden	aansprakelijkheid werkgever/eigen risico	1	1	verz beroepsaanspr/WA	€ 3.000
	4 geschillen ondersteunings-toewijzing	uitspraak schadeloosstelling	1	2	weerstandsvermogen	€ 20.000
	5 geschillen privacyschending	uitspraak schadeloosstelling	2	3	beveiligingsplan/FG	€ 30.000
						€ 425.000
						*1= laag
						5= hoog

Ten opzichte van de baten van het swv (begroting 2020) is dit 3,35% van de volledige baten (rijksbijdragen + overige baten).

Gezien het eigen vermogen van het samenwerkingsverband hoeft er de komende jaren geen dotatie te worden opgenomen in de begroting. Benoeming bij de resultaatstoedeling bij de jaarrekening 2019 is afdoende, waarbij dit deel van de balans per 1-1-2020 er dan als volgt uit ziet:

Passiva/eigen vermogen:

Reserves

Weerstandsvermogen/risicoreserve	€ 425.000	3,35% lumpsum
Algemene reserve	€ 1.157.702	9,13% lumpsum

Voorzieningen

Voorziening stijging SBO/kosten IKC-vorming	€ 155.000
Personeelsvoorzieningen	€ 20.444